

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2017.
2017 ANNUAL REPORT

FEBRUAR 2018. / FEBRUARY 2018

© Transparency International Bosnia and Herzegovina

Banja Luka
Gajeva 2
78000 Banja Luka

Sarajevo
Mula Mustafe Bašeskije 9
71000 Sarajevo

www.ti-bih.org

POLICE

Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) osnovan je 2001. godine, kao ogranak globalnog pokreta posvećenog borbi protiv korupcije. Već 15 godina TI BiH ukazuje na korupciju, kroz istraživanja i djelovanje po pojedinačnim slučajevima, i nastoji uticati na kreiranje i provođenje reformi koje će sistemski smanjiti nivo korupcije i povećati transparentnost i odgovornost institucija u BiH, te mobilizovati građane da prijavljuju korupciju i traže odgovornost vlasti i institucija.

Transparency International in Bosnia and Herzegovina (TI BiH) was established in 2001 as a national chapter of the global movement devoted to combating corruption. For 15 years TI BiH has been raising awareness about corruption by carrying out surveys and studies and engaging in the resolution of individual cases, pushing for the introduction and implementation of systemic reforms to reduce the level of corruption and enhance transparency and accountability of institutions in BiH, and mobilising citizens to report corruption and demand accountability from public officials and institutions.

Sadržaj

6	Uvod
8	Transparentnost i sloboda pristupa informacijama
14	Pružanje besplatne pomoći građanima u borbi protiv korupcije
20	Reforma javne uprave
24	Javne nabavke
28	Jačanje integriteta nosilaca javnih funkcija (sukob interesa i imovinski kartoni)
30	Pravosuđe i procesuiranje korupcije
34	Upravljanje javnim preduzećima
36	Provođenje antikorupcijskih politika
38	Finansiranje političkih partija
40	TI BIH škole i edukacije

Table of contents

7	Introduction
9	Transparency and freedom of information
15	Providing free legal advice to citizens in fight against corruption
21	Public administration reform
25	Public procurement
29	Strengthening the integrity of public officeholders (conflict of interest and asset declarations)
37	The judiciary and prosecution of corruption
35	Governance in public enterprises
37	Implementation of anticorruption policies
39	Political party financing
41	TI BIH schools and training

» Uvod

U 2017. godini, Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) nastavio je sa aktivnostima na ostvarenju godišnjeg plana za 2017. godinu, a u okviru strateških ciljeva organizacije, utvrđenih u novoj Strategiji TI BiH 2015-2020.

TI BiH je nastavio sa pružanjem pravne pomoći građanima u borbi protiv korupcije, te provođenju aktivnosti na promociji pravne pomoći i motivisanju građana da prijavljuju sve uočene nepravilnosti, kao i na promociji rezultata Centra za pružanje pravne pomoći. U toku 2017. godine, TI BiH je značajno pojačao vizibilitet Centra za pružanje pravne pomoći putem javnih kampanja, uličnih akcija, konferencija, gostovanja u medijima, predavanja za studente. Pojačani su naponi na promociji rezultata u sredstvima javnog informisanja putem objavljivanja uspješnih priča na portalima, te promocije rada na pojedinim slučajevima. TI BiH je nastavio aktivno informisati građane BiH o posljedicama korupcije i nedostatku transparentnosti u radu javnih tijela.

U 2017. godini TI BiH je takođe nastavio sa kontinuiranim i planskim praćenjem provođenja antikorupcijskih reformi. Stavljene su jači fokus na mobiliziranje aktera podrške zagovaračkim aktivnostima, stvaranje mreže aktera takvog profila i uspostavljanje redovnih kanala komunikacije sa svim relevantnim akterima. Sačinjeni su brojni komentari i analize na zakonske i podzakonske akte, a pokrenute su inicijative za izmjene zakonskog okvira i podzakonskih akata u oblastima sukoba interesa, slobode pristupa informacijama, zaštite zviždača, finansiranja političkih partija i zapošljavanja u javnom sektoru. Takođe, intenzivirani su naponi na jačanju kapaciteta i pružanju podrške javnim institucijama kroz obuke i edukacije javnih institucija na svim nivoima vlasti s ciljem unapređenja transparentnosti, odgovornosti i integriteta u njihovom radu.

S ciljem osiguranja finansijske održivosti, TI BiH je u 2017. godini intenzivirao aktivnosti na namicanju sredstava, pa je tako ukupno podneseno 14 projektnih prijedloga, od čega je odobreno 10, a jedan je još u fazi razmatranja. Ono što je posebno značajno naglasiti jeste da je u 2017. godini TI BiH pokrenuo novu programsku oblast u pogledu jačanja dobrog upravljanja u javnim preduzećima kroz niz aktivnosti, kao što su izrade sveobuhvatne studije o korporativnom upravljanju u javnim preduzećima, provođenju istraživanja o transparentnosti u korporativnom izvještavanju javnih preduzeća, izradi antikorupcijskih planova, te unapređenju nadzora nad finansijskim upravljanjem javnih preduzeća.

U 2017. godini je nastavljeno sa aktivnostima jačanja kapaciteta organizacije i unapređenju internih procedura i praksi, tako su zaposleni pohađali obuke u oblasti upravljanja ljudskim resursima, upravljanja konfliktima, kreiranja projektnih prijedloga, vizuelne prezentacije sadržaja, upravljanja projektnim ciklusom, novih zakona o radu, te u oblasti javnih finansija i finansijskog planiranja.

» Introduction

In 2017 Transparency International in Bosnia and Herzegovina (TI BiH) continued to pursue activities aimed at carrying out the 2017 annual plan, as part of efforts towards the organisation's strategic goals under the new TI BiH Strategy 2015-2020.

TI BiH continued to provide citizens with legal advice in the fight against corruption and implement activities to promote legal aid and motivate citizens to report any irregularities, as well as promote the results of the Advocacy and Legal Advice Centre (ALAC). In 2017 TI BiH vastly raised ALAC's visibility through public campaigns, street events, conferences, media appearances and lectures for university students. Visibility efforts were intensified through publication of success stories on web portals and promotion of work on specific cases. TI BiH continued to actively raise awareness about the consequences of corruption and lack of transparency in the work of public authorities.

In 2017 TI BiH also continued to monitor the implementation of anticorruption reforms. Stronger focus was put on mobilising support actors through advocacy activities, creating a network of support actors and establishing regular channels of communication with all relevant actors and stakeholders. Numerous comments and analyses were made in respect of laws and accompanying implementing regulations, and initiatives were launched for amendments to the laws and implementing regulations in the areas of conflict of interest, freedom of information, whistleblower protection, political party financing and public sector recruitments. Also, efforts were intensified to enhance the capacity of and provide support to public institutions at all levels of government through training and education with the aim of improving their transparency, accountability and integrity.

In order to ensure financial sustainability, in 2017 TI BiH intensified fundraising activities. A total of 14 project proposals were submitted, of which ten have been approved and one is still under consideration. It is particularly worthwhile to emphasise that in 2017 TI BiH launched a new programmatic area, namely enhancing good governance in the public sector, through a series of activities such as carrying out a comprehensive study on corporate governance in public enterprises, conducting a survey on transparency of corporate reporting in public enterprises, developing anticorruption plans, and improving oversight of the financial management in public enterprises.

Also, activities aimed at building the organisation's capacity and improving its internal procedures and practices were continued in 2017. As part of those efforts, the staff attended training seminars on human resource management, conflict management, preparation of project proposals, visual presentations, project cycle management, new labour laws, as well as public finance and financial planning.

Transparentnost i sloboda pristupa informacijama

ZAKONODAVNE AKTIVNOSTI

TI BiH je nastavio pratiti zakonodavne aktivnosti u oblasti slobode pristupa informacijama. Još krajem 2016. godine TI BiH je zajedno sa grupom drugih organizacija (UG Zaštota ne, Centar za istraživačko novinarstvo, Centar za društvena istraživanja – Analitika, Centar za zastupanje građanskih interesa – Fondacija CPI, Udruženje BH novinari i Sarajevski otvoreni centar) uputio zahtjev Ministarstvu pravde BiH da se iz procedure povuče Prednacrt Zakona o slobodi pristupa informacijama, jer bi se njegovim eventualnim usvajanjem ugrozile medijske i građanske slobode.

Predloženi zakon je čak predvidio nove i duže rokove za postupanje po zahtjevima za pristup informacijama čime bi se sam postupak učinio još neefikasnijim. Nakon javnih reakcija i zagovaračkih aktivnosti, TI BiH je zajedno sa Ministarstvom pravde organizovao javne konsultacije u februaru 2017. godine. **Ministarstvo je, kao rezultat ovoga, povuklo Prednacrt poštujući jedinstvenu preporuku organizacija civilnog društva i stručne javnosti.** Zatim je pripremljen novi Prednacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine koji opet nije bio u skladu sa standardima proaktivne transparentnosti na koje se BiH obavezala pristupanjem **Partnerstvu za otvorenu vlast.**

TI BiH je ponovo izvršio analizu novog Prednacrtu i utvrdio da je isti predložio uvođenje obaveze proaktivnog objavljivanja u odnosu na određene kategorije informacija, ali da nije tačno određeno koje su to sve informacije i na koji način moraju biti objavljene. **Test javnog interesa**, kao najznačajnije dostignuće u ovoj oblasti u postojećem zakonodavstvu, ni u ovom prednacrtu nije razrađen, što znači da bi i dalje mogla postojati zabuna kod postupajućih organa pri njegovom provođenju.

TI BiH je zajedno s grupom organizacija civilnog društva, intenzivno radio na zagovaračkim aktivnostima, dostavljajući komentare Ministarstvu pravde BiH i ponovio prijedlog da se Prednacrt povuče iz konsultacijskog procesa i vrati na doradu, na šta je Ministarstvo pravde u konačnici i pristalo. Bitno je napomenuti da se dva puta zaredom pitanje pristupa informacijama pokušalo urediti polovičnim i nedovoljno kvalitetnim rješenjima.

ISTRAŽIVANJE O TRANSPARENTNOSTI JAVNIH PREDUZEĆA

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana slobode pristupa informacijama 28. septembra, TI BiH je organizovao konferenciju pod nazivom „**Sloboda pristupa informacijama u BiH – zakon i praksa**“. Na konferenciji su predstavljeni rezultati opsežnog istraživanja koje je TI BiH proveo o primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama u radu javnih preduzeća u BiH, što je dio višegodišnje prakse TI BiH, kako bi se pratila njegova primjena i transparentnost javnih organa. U okviru ovog istraživanja, TI BiH je od javnih preduzeća tražio informacije koje se odnose neposredno na njihov rad, kao što su: informacije o sastavu upravljačkih tijela – s iznosima naknada za članove, broj zaposlenih u preduzeću po bilo kojem osnovu, finansijski i revizorski izvještaji sa pripadajućim aneksima za 2016. godinu, izjave o sukobu interesa, itd. Istraživanje je obuhvatilo preko 350 javnih preduzeća u BiH. Rezultati istraživanja su pokazali da je svoj odgovor u zakonom predviđenom roku TI BiH dostavilo samo **49,6%** od ukupnog broja obuhvaćenih preduzeća u Republici Srpskoj, te **41,7%** u Federaciji Bosne i Hercegovine. Najčešće uočene nepravilnosti u primjeni Zakona o slobodi pristupa informacijama, prema nalazima iz istraživanja, su: nesprovođenje testa javnog interesa i automatska primjena izuzetaka kod pristupa informacijama – naročito izuzetaka koji se odnose na zaštitu privatnosti ili u vezi s povjerljivim komercijalnim interesima.

» Transparency and freedom of information

TI BiH continued to monitor legislative activities in the field of freedom of information. In late 2016, together with a group of organisations (CSO “Zaštota”, Centre for Investigative Journalism, Centre for Social Studies – Analitika, Centre for Public Interest Advocacy – CPI Foundation, Association “BH Journalists” and Sarajevo Open Centre), TI BiH sent a letter to the Ministry of Justice of BiH demanding that the Preliminary Draft Law on Freedom of Information be withdrawn from the parliamentary debate and passage procedure because its adoption would curtail freedom of the press and civil liberties.

LEGISLATIVE ACTIVITIES

The proposed Draft provided for new, longer deadlines for handling requests for access to information, which would reduce the efficiency of the procedure. Following TI BiH's reaction and advocacy efforts, TI BiH and the BiH Ministry of Justice organised a public hearing in February 2017. **As a result, the Ministry withdrew the Preliminary Draft in compliance with the joint recommendation issued by CSOs and experts.** After that a new Preliminary Draft Law on Amendments to the Freedom of Information Law in BiH was prepared, which, again, was not in conformity with the standards of proactive transparency to which BiH committed itself by acceding to the Open Government Partnership.

TI BiH analysed the new Preliminary Draft and found that it proposed the introduction of proactive disclosure obligation in regard to certain categories of information, but failed to specify which information was meant by that and how it was to be published. **Public interest test**, as the most significant achievement in this area in the existing legislation, was not elaborated on in this preliminary draft either, and as such could continue to cause confusion to authorities subject to its application. Together with the group of CSOs, TI BiH worked intensively on advocacy activities, submitted comments to the BiH Ministry of Justice, and reiterated its proposal that the Preliminary Draft be withdrawn from the consultation process and returned for revision, to which the Ministry ultimately agreed. It is important to note the repeated attempts to regulate the area of freedom to information with deficient and half-baked solutions.

STUDY INTO THE TRANSPARENCY OF PUBLIC ENTERPRISES

To mark the International Right to Know Day (28 September), TI BiH organised a conference “**Freedom of Information in BiH – Law and Practice**”. The conference presented the results of an extensive study conducted by TI BiH into how the Freedom of Access to Information Law is implemented in public enterprises in BiH, with the aim of monitoring the implementation of the Law and the transparency of public authorities. As part of this study, TI BiH requested from public enterprises access to information relating directly to their work, such as: information on the composition of their governing bodies along with the amount of fees received by their members, the number of employees regardless of their profile, financial and audit reports with the accompanying annexes for 2016, conflict of interest declarations, etc. The study included more than 350 public enterprises in BiH. Of those, only **49.6%** of enterprises from Republika Srpska (RS) and **41.7%** from the Federation of BiH (FBiH) sent their replies to TI BiH within the statutory period. The two most common irregularities in the implementation of the Freedom of Access to Information Law, as identified by the study, are the failure to apply the public interest test and the automatic application of exemptions, particularly those relating to the protection of privacy or to confidential commercial interests.

TI BiH je kao i svih ranijih godina organizovao ulične akcije povodom Međunarodnog dana slobode pristupa informacijama, i to u čak pet gradova: Sarajevo, Mostar, Banja Luka, Zenica i Bijeljina. Građani su informisani o njihovim pravima i načinima na koje mogu zahtijevati i dobiti informacije u posjedu javnih institucija, kao i kako da direktno sačine zahtjeve za pristup informacijama koje ih zanimaju.

SUDSKA PRAKSA

TI BiH je u 2017. godini podnio 15 tužbi zbog kršenja Zakona o slobodi pristupa informacijama protiv sljedećih institucija:

1. Ministarstvo komunikacija i transporta BiH,
2. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH,
3. Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske,
4. Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske,
5. Agencija za bankarstvo Federacije BiH,
6. Grad Trebinje,
7. Općina Čapljina,
8. Općina Čapljina,
9. Općina Čapljina,
10. Pravni fakultet u Sarajevu,
11. JP Gas-res,
12. Elektro distribucija Pale,
13. Hrvatske telekomunikacije Mostar,
14. JKP Tomislavgrad,
15. Srednja stručna i tehnička škola Gradiška.

U 2017. godini donesene su ukupno 32 sudske odluke u upravnim sporovima koje je organizacija pokretala tokom ranijih godina. Tužbeni zahtjev TI BiH je usvojen u 15 sporova, u 10 sporova tužbeni zahtjev nije usvojen, a u jednom sporu tužba je odbačena. Sudovi su u dva predmeta usvojili zahtjeve TI BiH za vanredno preispitivanje sudskih odluka, u jednom predmetu zahtjev je odbačen, u jednom odbijen, a u jednom je sud donio odluku da se usvaja zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke koji je izjavila tužena strana.

Institucije i javna preduzeća protiv kojih je TI BiH dobio sporove su:

1. Tužilaštvo Bosne i Hercegovine,
2. Parlament Bosne i Hercegovine,
3. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske,
4. Republička uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske,
5. Radio Televizija Republike Srpske,
6. Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“,
7. Javno preduzeće „Aerodromi Republike Srpske“,
8. Javna ustanova „Robne rezerve Republike Srpske“,
9. Općina Stolac,
10. ZP Elektrokrajina Banja Luka,
11. Industrijske plantaže a.d. Banja Luka,
12. Srednja stručna i tehnička škola Gradiška,
13. Osnovna škola „Dositej Obradović“ Kneževo,
14. JP Vodovod i kanalizacija Sanski Most,
15. JP Vodovod i kanalizacija Zenica,

16. AD Zvornik - stan,
17. Budućnost a.d. Laktaši,
18. MH ERS ZP Elektrohercegovina a.d. Trebinje.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je odbacio kao nedopuštenu apelaciju TI BiH koja je izjavljena protiv presude Okružnog suda u Banjaluci. U konkretnom slučaju radi se o predmetu dostave informacije – kopije ugovora o privatizaciji Robne kuće Boska. Sud je donio odluku u korist TI BiH da nadležno Ministarstvo trgovine i turizma Republike Srpske mora donijeti rješenje, međutim, Ministarstvo nije postupilo po presudi pozivajući se na okolnost da je traženi ugovor u međuvremenu otuđen iz Ministarstva. TI BiH je tražio od Okružnog suda u Banjaluci da pokrene postupak protiv Ministarstva trgovine i turizma Republike Srpske zbog nepostupanja po nalogu iz presude, međutim, Sud je odbio zahtjev i uvažio navode Ministarstva da je ugovor otuđen. Nakon iscrpljene procedure pred Okružnim sudom u Banjaluci i Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine, **TI BiH je 15.11.2017. godine podnio aplikaciju Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu**, te u istoj ukazao da bi pravo pristupa sudu bilo iluzorno kada bi država dopustila da konačna i obavezujuća sudska odluka ostane neizvršena na štetu jedne strane u postupku.

Značajno je izdvojiti afirmativne primjere iz sudske prakse u kojima su sudovi zauzeli stanovišta kojima su promovisali pravo na nesmetan pristup informacijama od javnog značaja. TI BiH je tako dobio spor protiv **Radio Televizije Republike Srpske (RTRS)**, nakon tužbe zbog kršenja Zakona o slobodi pristupa informacijama. Naime, TI BiH je od RTRS-a tražio da dostavi ugovore o javnim nabavkama, Pravilnik o sistematizaciji, te spisak svih zaposlenih u ovom javnom preduzeću. RTRS je odbio dostaviti ove dokumente, tvrdeći da se tražene informacije nalaze na njihovoj internet stranici, iako je utvrđeno da one nisu dostupne ovim putem. Sud je u presudi potvrdio argumente TI BiH i naložio RTRS-u da u roku od 30 dana donese novi akt.

TI BiH je tražio i informacije od Tužilaštva BiH o tome da li je podignuta optužnica u predmetu „Bosnalijek“, a Tužilaštvo je odbilo zahtjev ističući da takve informacije nisu od javnog interesa. U upravnom sporu koji je zatim pokrenut, Sud BiH je u svojoj presudi zaključio da su informacije o krivičnim postupcima javno dobro, te da nisu pruženi valjani razlozi koji bi opravdali ograničenje prava na pristup informacijama. Ova presuda je vrlo bitna, jer tužilaštva nerijetko praktikuju prekomjernu tajnost u svom radu uskraćujući javnost za najosnovnije informacije o svom radu.

As in previous years, in 2017, too, TI BiH organised street events to mark the International Right to Know Day, in as many as five cities: Sarajevo, Mostar, Banja Luka, Zenica and Bijeljina. The events were used to raise citizens' awareness of their rights and ways of seeking and obtaining information in the possession of public institutions, as well as to demonstrate how they can draw up requests for access to information of interest to them.

CASE LAW

In 2017 TI BiH filed 15 lawsuits for violations of the Freedom of Information Law against the following institutions:

1. BiH Ministry of Communications and Transport
2. BiH Ministry of Foreign Trade and Economic Relations
3. RS Ministry of Education and Culture
4. RS Ministry of Education and Culture
5. FBiH Banking Agency
6. City of Trebinje
7. Municipality of Čapljina
8. Municipality of Čapljina
9. Municipality of Čapljina
10. Law School in Sarajevo
11. Public Enterprise Gas-Res
12. Power Utility Company Pale
13. Croatian Telecommunications Mostar
14. Public Utility Company Tomislavgrad
15. Vocational School Gradiška

In 2017 a total of 32 court rulings were issued in administrative lawsuits brought by TI BiH in previous years. TI BiH's claims were upheld in 15 disputes, not upheld in ten disputes, and dismissed in one dispute. In two cases the courts accommodated TI BiH's requests for the extraordinary judicial review of court rulings, in one case the request was turned down, in one case the request was dismissed, and in one case the court upheld the request for extraordinary judicial review of the court ruling filed by the defendant.

TI BiH won disputes against the following institutions and public enterprises:

1. BiH Prosecutor's Office
2. BiH Parliamentary Assembly
3. RS Ministry of the Interior
4. RS Inspection Administration
5. RS Radio-Television
6. Public Enterprise "RS Roads"
7. Public Enterprise "RS Airports"
8. Public Institution "RS Commodity Reserves"
9. Municipality of Stolac
10. ZP Elektrokrajina Banja Luka
11. "Industrijske plantaže" a.d. Banja Luka
12. Vocational School Gradiška
13. Primary School "Dositej Obradović" Kneževo
14. Public Enterprise Water Supply and Sewerage Sanski Most

15. Public Enterprise Water Supply and Sewerage Zenica
16. AD Zvornik Stan
17. Budućnost a.d. Laktaši
18. MH ERS ZP Elektrohercegovina a.d. Trebinje

In the case relating to access to information about the contract on the privatisation of the Boska Department Store, TI BiH's appeal against the judgment of the District Court in Banja Luka was ruled inadmissible by the BiH Constitutional Court. The court ruled in favour of TI BiH ordering the competent RS Ministry of Trade and Tourism to issue a decision. However, the Ministry did not comply with the ruling, claiming that the contract in question had in the meantime been stolen from the Ministry. TI BiH requested that the District Court in Banja Luka institute proceedings against the Ministry for failure to comply with the order, but the court rejected the organisation's request accepting the Ministry's claim that the contract had been stolen. Once the procedure had been exhausted before the District Court in Banja Luka and the BiH Constitutional Court, **on 15 November 2017 TI BiH lodged an application with the European Court of Human Rights in Strasbourg** pointing out that the right to access to information would be illusory if the state allowed the final and binding court decision to remain unimplemented to the detriment of one party in the proceedings.

It is worthwhile to highlight positive examples from the case law, namely those where courts took the views that promote the right to access the information of public importance. Thus, TI BiH won a dispute against the **RS Radio-Television (RTRS)**, following a lawsuit for violation of the Freedom of Information Law. Specifically, TI BiH sought from RTRS access to public procurement contracts, the internal staffing regulation, and the list of all employees in this public enterprise. RTRS refused to submit those documents, arguing that the requested information was available on the RTRS website, even though it had been established that it was not available online. The Court's judgment accepted TI BiH's arguments and ordered RTRS to adopt a new act within 30 days.

TI BiH also sought information from the BiH Prosecutor's Office on whether an indictment had been issued in the "Bosnalijek" case. The Prosecutor's Office denied the request stating that such information was not of public interest. In the administrative proceedings that ensued, the Court of BiH found that information about criminal proceedings was a public good, and that no valid reasons had been provided to warrant the exemption from disclosure. This court ruling is very important because prosecutor's offices often practice excessive secrecy in their work, withholding the basic information about their work from the general public.

PROAKTIVNA TRANSPARENTNOST I PARTNERSTVO ZA OTVORENU VLAST

TI BiH je u 2017. godini nastavio sa promocijom i zagovaranjem principa transparentnosti, otvorenosti i mehanizama uključivanja građana u proces odlučivanja kao temeljima inicijative Partnerstva za otvorenu vlast, te je svoje aktivnosti usmjerio na:

- Jačanje kapaciteta organa uprave i upravnih organizacija Federacije BiH, te organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo i Zeničko-dobojskog kantona,
- Ispunjenje obaveza preuzetih inicijativom Partnerstva za otvorenu vlast,
- Istraživanja, analize i zagovaračke aktivnosti.

JAČANJE KAPACITETA FEDERALNIH I KANTONALNIH INSTITUCIJA

TI BiH je početkom 2017. godine realizovao dio programa obuka za predstavnike institucija Federacije BiH, te organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo i Zeničko-dobojskog kantona u oblastima: otvorena vlast i OGP inicijativa, komunikacija s javnošću, proaktivna i fiskalna transparentnost, otvoreni podaci i komunikacija putem digitalnih medija, te kreiranje smjernica za postizanje veće transparentnosti i otvorenosti javne uprave što je i jedan od proklamovanih principa u Reformskoj agendi 2015-2018.

TI BiH je kroz provođenje obuka dao doprinos jačanju kapaciteta **27 institucija i organa uprave** u navedenim oblastima, uz učešće preko **50 njihovih predstavnika**.

ISPUNJENJE OBAVEZA PREUZETIH INICIJATIVOM PARTNERSTVO ZA OTVORENU VLAST

TI BiH je i u 2017. godini nastavio sa promocijom ključnih principa i vrijednosti inicijative *Partnerstvo za otvorenu vlast* (eng. Open Government Partnership – OGP). Koalicija NVO, predvođena TI BiH, i nekolicina bh. institucija radili su na promociji OGP-a, te na ispunjenju prve obaveze preuzete ovom inicijativom. Imenovanje i odabir članova za Savjetodavno vijeće BiH je bio prvi korak ka osiguranju početka procesa kreiranja Akcionog plana BiH u okviru ove inicijative. TI BiH je bio zagovornik jedinstvenog mehanizma koordinacije i formiranja Savjetodavnog vijeća BiH za OGP, koje bi trebalo biti sačinjeno od imenovanih predstavnika Vijeća ministara, dvije entitetske vlade i Vlade Brčko distrikta, te izabranih predstavnika NVO.

Predstavnici TI BiH su početkom godine izabrani u Savjetodavno vijeće BiH za OGP i u toj ulozi je nastavljeno aktivnije zagovaranje i pregovaranje sa entitetskim vladama da se započne sa izradom pojedinačnih akcionih planova. Nadalje, zahvaljujući stalnim naporima koalicije NVO i institucija koje su zadužene za administrativnu podršku BiH u okviru OGP-a, sve vlade osim Vlade Republike Srpske imenovale su svoje predstavnike za članove Savjetodavnog vijeća BiH.

Rad TI BiH na promociji i implementaciji obaveza iz OGP-a podržalo je i nekoliko ambasada u BiH, koje su svojim radom i direktnim kontaktima nastojale dati podršku procesu imenovanja predstavnika vlada za članove Savjetodavnog vijeća.

ISTRAŽIVANJA, ANALIZE I ZAGOVARAČKE AKTIVNOSTI

U 2017. godini, TI BiH je u saradnji s koalicijom nevladinih organizacija zaduženim za inicijativu Partnerstvo za otvorenu vlast organizovao niz javnih događaja na kojima su, između ostalog, predstavljani različiti mehanizmi za unapređenje komunikacije institucija s interesnim skupinama i građanima, a sve s ciljem otvorenije vlasti, jačanja transparentnosti i odgovornosti u radu javne uprave. Podršku konceptu transparentne i otvorene vlasti dali su i predstavnici Vlade i institucija Federacije BiH koji su prezentovali svoje dobre prakse i planove za postizanje veće transparentnosti i otvorenosti, te uključivanja građana u proces odlučivanja.

Značajna je i činjenica da je TI BiH prepoznat od strane OGP-a kao lider među organizacijama civilnog društva koje pružaju podršku OGP inicijativi i shodno tome bio je suorganizator regionalne radionice 2017 OGP Southeast Europe Peer Exchange Workshop koja je održana u maju 2017. godine. Tom prilikom predstavnici OGP-a iz Washingtona i predstavnici zemalja iz regiona prezentovali su svoja iskustva i prijedloge rješenja za izazove s kojima se suočavaju prilikom implementacije inicijativom preuzetih obaveza, što lokalnim akterima može poslužiti za proces koji nam predstoji.

Kao dio širih napora na jačanju transparentnosti i otvorenosti institucija, TI BiH se fokusirao i na zagovaranje objave i upotrebe otvorenih podataka o javnim nabavkama, te identifikaciju mogućnosti za daljnje jačanje uloge civilnog društva u procesu otvaranja podataka o javnim nabavkama. S tim u vezi organizovana je i radionica „Antikorupcijske mjere za akcioni plan Partnerstva za otvorenu vlast u oblasti javnih nabavki“ koja je imala za cilj razmjenu znanja i iskustava u procesu izrade i implementacije mjera i aktivnosti vezanih za oblast javnih nabavki između članica OGP inicijative, te pomoć procesu izrade prvog akcionog plana BiH u okviru OGP inicijative. Nadalje, u cilju podrške koncepta otvorenih javnih nabavki i promocije uspješne svjetske prakse u ovoj oblasti, TI BiH je organizovao posjetu predstavnika Transparency International Ukraine u prostorijama Agencije za javne nabavke BiH. Ovom prilikom menadžment Agencije je upoznat sa radom TI BiH, sa rezultatima i uspješnim praksama u oblasti javnih nabavki, te su predložene konkretne aktivnosti ka unapređenju trenutnog stanja po pitanju javnih nabavki u BiH.

PROACTIVE TRANSPARENCY AND OPEN GOVERNMENT PARTNERSHIP

In 2017 TI BiH continued to promote and advocate the principles of transparency and openness and mechanisms for ensuring citizen participation in decision-making as well as the Open Government Partnership initiative, focusing its activities on:

- Enhancing the capacity of administrative bodies and organisations of the Federation of BiH as well as those of the Canton Sarajevo and the Zenica-Doboj Canton,
- Ensuring the fulfilment of the commitments under the Open Government Partnership initiative,
- Research, analyses and advocacy activities.

ENHANCING THE CAPACITY OF FBiH AND CANTONAL INSTITUTIONS

In early 2017 TI BiH implemented a part of the training programme for the representatives of institutions of the Federation of BiH and administrative bodies and organisations of the Canton Sarajevo and the Zenica-Doboj Canton in the following fields: open government and OGP initiative, communication with the public, proactive and fiscal transparency, open data and communication via digital media, and the preparation of guidelines for ensuring greater transparency and openness of public administration as one of the principles proclaimed in the Reform Agenda 2015-2018.

Through training TI BiH helped enhance the capacity of **27 administrative institutions and bodies** in the aforementioned areas, by providing training to over **50 of their representatives**.

ENSURING THE FULFILMENT OF THE COMMITMENTS UNDER THE OPEN GOVERNMENT PARTNERSHIP INITIATIVE

In 2017 TI BiH continued to promote key principles and values of the *Open Government Partnership* initiative (OGP). A coalition of NGOs, led by TI BiH, and several BiH institutions worked on the promotion of OGP and the fulfilment of the first commitment taken on under this initiative. Appointment and selection of members to the BiH Advisory Council was the first step towards ensuring the beginning of the preparation of the Action Plan under this initiative. TI BiH advocated a single coordination mechanism and the establishment of the OGP BiH Advisory Council, which should be composed of appointed representatives of the BiH Council of Ministers, the two entity governments and the Government of the Brčko District, as well as selected representatives of NGOs.

TI BiH representatives in the OGP BiH Advisory Council were selected earlier that year. In that capacity TI BiH continued to actively advocate and negotiate with entity governments about the beginning of preparation of individual action plans. Further, thanks to the continuous efforts of the Coalition of NGOs and institutions that are responsible for providing administrative support to BiH under OGP, all governments

except the RS Government nominated their representatives to the Advisory Council.

TI BiH's work on the promotion and implementation of OGP commitments was supported by several embassies in BiH seeking to support the process of appointing government representatives to the Advisory Council.

RESEARCH, ANALYSIS AND ADVOCACY ACTIVITIES

In 2017, in collaboration with a coalition of NGOs in charge of the OGP initiative, TI BiH organised a series of public events to present, inter alia, various mechanisms for improving institutions' communication with interest groups and citizenry, aimed at ensuring open government and enhancing transparency and accountability of public administration. Support to the concept of transparent and open government was also given by the representatives of the government and institutions of FBiH, who presented their good practices and plans for achieving greater transparency and openness and involving citizens in decision-making processes.

Significant also is the fact that TI BiH is recognised by the OGP as a leader among CSOs that provide support to the OGP initiative and consequently was the co-organiser of the 2017 OGP Southeast Europe Peer Exchange Workshop held in May 2017. At the conference, OGP representatives from Washington and representatives of the countries in the region presented their experiences and proposed solutions for the challenges they were facing in implementing the commitments under the initiative, which could be useful to the local stakeholders in the process ahead.

As part of broader efforts to enhance transparency and openness of institutions, TI BiH also focused on advocating disclosure and use of open data on public procurement, and identifying opportunities for further strengthening the role of civil society in making public procurement data publicly available. To this end TI BiH organised a workshop on "Anticorruption Measures for the OGP Action Plan Regarding Public Procurement", which was aimed at sharing knowledge and experiences in the drafting and implementation of measures and activities related to public procurement between members of the OGP initiative, and helping to draft the first OGP action plan of BiH. Further, with a view to supporting the concept of open public procurement and promoting successful international practices in this field, TI BiH organised a visit of the representative of Transparency International Ukraine to the BiH Public Procurement Agency. The opportunity was also used to inform the Agency's management of TI BiH's work and the results and successful practices in public procurement, and concrete actions were proposed towards improving the current situation in public procurement in BiH.

Pružanje besplatne pomoći građanima u borbi protiv korupcije

Građani su u toku 2017. godine 1533 puta pozvali besplatnu liniju 0800 55555 za prijavu slučajeva korupcije, tražeći pravni savjet ili prijavljujući slučajeve korupcije i drugih nepravilnosti.

Na osnovu pristiglih prijava, Centar za pružanje besplatne pravne pomoći je u 2017. godini radio na **275 novih predmeta**, koje su građani dostavljali poštanskim i elektronskim putem i u okviru posjeta Centru. Uporedo sa novim predmetima, Centar za pružanje besplatne pravne pomoći je nastavio da postupa i u predmetima iz ranijih godina. U navedenom periodu upućeno je 387 dopisa nadležnim institucijama, 143 dopisa - pravnih savjeta strankama, te **pokrenuto ukupno 19 upravnih sporova pred nadležnim sudovima, 15 u ime TI BiH i 4 u ime stranaka.**

Najviše prijava se kao i posljednjih godina odnosi na oblast državne uprave, njih čak 46,9%, zatim slijede prijave na rad pravosudnih institucija njih 11,2%, 9,9% prijava koje se odnose na rad obrazovnih institucija, 5,0% prijava u oblasti zdravstva, 4,0% prijava na rad policijskih službenika, te 2,1% prijava u oblasti privatnog sektora i 0,7% prijava koje se odnose na imovinsko-pravne odnose.

U 2017. godini donesene su ukupno 32 sudske odluke u upravnim sporovima koje je organizacija pokretala tokom ranijih godina, od kojih je u 15 sporova tužbeni zahtjev TI BiH usvojen, dok u 10 sporova tužbeni zahtjev nije usvojen, a u jednom sporu tužba je odbačena. Sudovi su u dva predmeta usvojili zahtjeve organizacije za vanredno preispitivanje sudske odluke, u jednom predmetu zahtjev je odbačen, u jednom odbijen, a u jednom je sud donio odluku da se usvaja zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke koji je izjavila tužena strana.

Interesantno je spomenuti da je Okružni sud u Banjaluci u predmetima koji su se odnosili na gotovo isto činjenično stanje donosio različite odluke. TI BiH je od različitih javnih preduzeća tražio dostavu istih informacija - kopije svih ugovora o javnim nabavkama radova, roba i usluga, zajedno sa pripadajućim aneksima svih zaključenih ugovora, kopije pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, te spisak svih zaposlenih u javnom preduzeću koji su u radnom odnosu, nezavisno od vrste i trajanja ugovornog odnosa. Nakon sprovedenih upravnih postupaka, organizacija je pred Okružnim sudom u Banjaluci tužila ukupno 13 javnih preduzeća zbog odbijanja dostavljanja ovih informacija. Okružni sud je u, kako smo naveli, gotovo identičnom činjeničnom stanju, u 7 predmeta usvojio tužbu organizacije, dok je u 6 predmeta tužbu odbio kao neosnovanu.

Bitno je naglasiti da su svi sporovi pokretani zbog pogrešne primjene Zakona o slobodi pristupa informacijama na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, a koja se ogledala u odbijanju pristupa informacijama po vlastitom nahođenju bez pozivanja na zakonom propisane izuzetke i sprovođenja testa javnog interesa.

» Providing free legal advice to citizens in fight against corruption

In 2017 citizens called the toll-free hotline 0800 55555 a total of 1533 times to seek legal advice or report corruption and other irregularities.

Based on those reports, in 2017 the Advocacy and Legal Advice Centre (ALAC) worked on **275 new cases**. Along with the new cases, the Centre also continued to work on cases from previous years. During this period, the Centre sent 387 letters to competent institutions, 143 letters – legal advice to clients, and **brought 19 administrative lawsuits before competent courts – 15 on behalf of TI BiH and four on behalf of clients**.

As was the case in previous years, most reports/complaints concerned public administration, as many as 46.9%, followed by reports against judicial institutions (11.2%), educational institutions (9.9%), health care sector (5.0%), police officers (4.0%), private sector (2.1%) and reports relating to property rights (0.7%).

In 2017 a total of 32 court rulings were issued in administrative lawsuits brought by the organisation in previous years. TI BiH's claims were upheld in 15 disputes, not upheld in 10 disputes, and dismissed in one dispute. In two cases the courts accommodated TI BiH's requests for the extraordinary judicial review of court rulings, in one case the request was turned down, in one case the request was dismissed, and in one case the court upheld the request for extraordinary judicial review of the court ruling filed by the defendant.

It is interesting to note that the District Court in Banja Luka issued different decisions in cases involving the same factual situation. TI BiH requested access to information from various public enterprises – copies of all contracts for the procurement of works, goods and services, along with any annexes thereto, copies of the Regulation on Internal Organisation and Staffing, and a list of all those employed in the public enterprise, regardless of the type and duration of the employment contract. Following the conduct of administrative procedures, the organisation sued 13 public enterprises before the District Court in Banja Luka for refusing to grant access to the requested information. The District Court, in what were almost identical factual situations, upheld the organisation's claim in seven cases and dismissed the action as unfounded in six cases.

It should be noted that all actions were brought for misapplication of the Freedom of Information Law at all levels of government in BiH, i.e. refusal to grant access to information based on arbitrary decisions and without reference to the statutory exemptions and application of the public interest test.

PREGLED RADA CENTRA ZA PRAVNU POMOĆ PO SEKTORIMA

Što se tiče statistike rada Centra za pružanje pravne pomoći po sektorima, ubjedljivo najveći broj prijava se odnosi na rad državne uprave (46,9%). U ovu oblast spadaju pritužbe na sve institucije u BiH na svim nivoima vlasti - državnom, entitetskom, lokalnom, kao i prijave koje se odnose na javna preduzeća i javne ustanove. Najveći broj prijava se odnosi na neregularnosti u procesu zapošljavanja, tj. na „namještene“ konkurse za prijem državnih službenika na svim nivoima vlasti, ali i prijem zaposlenika u javna preduzeća i javne ustanove.

U toku 2017. godine vodio se 31 slučaj (11,2%), pri čemu je zaprimljeno 20 predmeta koji se odnose na pritužbe u radu osnovnih/općinskih i kantonalnih/okružnih sudova. Uglavnom su se prijave odnosile na dužinu postupka pred sudom, nepostupanje sudova po zahtjevima stranaka, nezadovoljstvo stranaka sudskim odlukama. Zatim je zaprimljeno pet prijava koje su se odnosile na neregularnosti prilikom zapošljavanja administrativnog i stručnog osoblja u okružne sudove na teritoriji Republike Srpske, od kojih su se tri prijave odnosile na javne konkurse za popunu upražnjenih radnih mjesta u okružnim sudovima u Banjaluci i Istočnom Sarajevu u okviru projekta Grant IPA 2013 - rješavanje predmeta ratnih zločina.

TI BiH je zaprimio 11 prijava koje su se odnosile na rad tužilaštava (4,0%). Uglavnom se radi o prijavama građana koji su nezadovoljni brzinom postupanja tužilaštava po njihovim prijavama ili su nezadovoljni odlukama tužilaštava o neprovođenjima istraga.

U oblasti obrazovanja, TI BiH je imao 25 slučajeva (9,9%) u 2017. godini, odnosno u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, te fakultetima. Zaprimane prijave su se odnosile na nezakonitosti u procedurama za izbor u nastavno-naučna zvanja u visokoškolskim ustanovama, netransparentnost i neusklađenost procedura javnih poziva za izbor istaknutih stručnjaka na visokoškolskim ustanovama, neregularnosti pri sprovođenju javnih konkursa za izbor nastavnika i profesora u osnovnim i srednjim školama, te nezakonito sprovedenih konkursa za prijem stručnog osoblja u predškolske ustanove i neusklađenosti procedura prijema osoblja s višim pravnim propisima.

U oblasti zdravstva zaprimljeno je 14 prijava (5,0%) koje su se odnosile na pritužbe na dužinu čekanja za bolničko liječenje, netransparentno zapošljavanje u zdravstvenim ustanovama, manjkavostima u procedurama za dodjelu specijalizacija, te spornim imenovanjima direktora domova zdravlja.

TI BiH je postupao po 11 prijavi (4,0%) koje su se odnosile na rad policijskih organa, pri čemu su građani najčešće prijavljivali saobraćajne policajce za nesavjestan rad u službi ili neprimjereno ponašanje. U takvim slučajevima, ako su prijave sadržavale dovoljan broj informacija, TI BiH se obraćao ministarstvima unutrašnjih poslova - odjeljenjima za internu

kontrolu, te tražio provjere navoda građana i preduzimanje istražnih aktivnosti.

Bitno je napomenuti da je TI BiH imao 6 predmeta (2,1%) vezanih za privatni sektor, a isti se uglavnom odnose na radno-pravne odnose u privatnim firmama i kršenja radničkih prava od strane poslodavca. Radnici su najčešće prijavljivali sumnje na postojanje mobinga, kao i druge prakse uznemiravanja, a u jednom predmetu radnica je prijavila kako joj nije priznato pravo na uvećanje plate po osnovu prekovremenog rada koji je trajao više od dva mjeseca.

Iako ne spada u obim aktivnosti kojima se bavi TI BiH, postupano je po dvije prijave (0,7%) koje su se odnosile na imovinsko-pravne probleme građana.

U navedenom periodu Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH je po predstavkama Centra iz 2017. godine donijela dvije preporuke:

1. Preporuka koja se odnosi na obavezu Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske da postupi po žalbi TI BiH, te da se pridržava odgovarajuće procedure koja je propisana Zakonom o slobodi pristupa informacijama. U konkretnom slučaju, Ministarstvo prosvjete i kulture je odbilo da odluči po žalbi koju je naša organizacija izjavila protiv rješenja Ministarstva, smatrajući da je organ nadležan za drugostepeno odlučivanje u predmetima koji se odnose na pristup informacijama Institucije ombudsmana BiH.
2. Preporuka koja se odnosi na obavezu Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske da razmotri mogućnost predlaganja novog zakonskog rješenja koje bi omogućilo licima koja su radila manje od šest sati dnevno da ostvare pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, srazmjerno vremenu provedenom u radnom odnosu. U konkretnom slučaju, stranka se obratila Centru zbog toga što joj je Zavod za zapošljavanje RS odbio zahtjev za ostvarivanjem prava na novčanu naknadu, jer je bila zaposlena na nepuno radno vrijeme, te joj je prilikom preračunavanja radnog vremena na puno radno vrijeme umanjeno staž osiguranja zbog čega nije ispunio uslov za ostvarivanje prava.

Značajno je spomenuti i nekoliko uspješnih primjera koji su obilježili rad Centra za pružanje pravne pomoći tokom 2017. godine:

- TI BiH je na osnovu prijave pristigle putem Centra za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije utvrdio zloupotrebe prilikom zapošljavanja u Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Ova institucija je za više lica izdala uvjerenje o radnom iskustvu na osnovu angažmana putem ugovora o djelu zaključenog sa RUGIP-om, iako je to u suprotnosti sa Zakonom o radu. Sporna uvjerenja su se izdavala u različite svhe, pa i radi učešća na konkursima za radna mjesta u drugim organima uprave, a sporno je i to što su prijavljena lica na osnovu nezakonitih uvjerenja o radnom iskustvu stekla i uslove za polaganje stručnog ispita za rad u upravi. Centar je, postupajući po prijavi, tražio mišljenja

OVERVIEW OF THE WORK OF THE ADVOCACY AND LEGAL ADVICE CENTRE BY SECTORS

The vast majority of reports and complaints relate to public administration (46.9%). This includes complaints against all institutions in BiH at all levels of government (state, entity and local), as well as complaints relating to public enterprises and public institutions. The vast majority of reports relate to irregularities in recruitments, i.e. rigged job competition procedures for recruitment of civil servants at all levels of government, as well as recruitments in public enterprises and public institutions.

In 2017 ALAC handled 31 cases (11.2%) and received 20 complaints against basic/municipal and cantonal/district courts. The complaints mostly related to the length of the court proceedings, the failure of the courts to act on parties' requests, and dissatisfaction with court rulings. Five complaints concerned irregularities in the recruitment of administrative and professional staff in the district courts in RS, three of which concerned public competitions to fill vacancies in district courts in Banja Luka and East Sarajevo under the 2013 IPA grant project "Enhancing War Crime Case Processing in BiH".

TI BiH received 11 complaints against prosecutor's offices (4.0%). These were mainly registered by citizens who were dissatisfied with the slow response by prosecutor's offices in acting on their reports or with the prosecutor's offices' decisions not to conduct an investigation.

In 2017 TI BiH received 25 complaints/reports (9.9%) about the education sector (preschool, primary and secondary schools, universities). The complaints mainly concerned irregularities in the appointments to academic positions in higher education institutions, lack of transparency in the implementation of public calls for selection of distinguished experts in higher education institutions, irregularities in carrying out public competition procedures for the selection of teachers in primary and secondary schools, rigged public competitions for professional staff in preschools, and recruitment procedures that were not harmonised with the superior legislation.

In relation to the health care sector, TI BiH received 14 applications (5.0%) concerning the length of waiting time for hospital treatment, opaque recruitments in health care facilities, deficiencies in the procedures for assignment of residencies, and controversial appointments of directors of primary health care centres.

TI BiH acted on 11 complaints/reports (4.0%) relating to the work of police authorities. Citizens mostly complained about traffic police for misconduct or inappropriate behaviour. In such cases, if the reports contained sufficient information, TI BiH approached the internal control departments of the interior ministries seeking verification of citizens' allegations

and demanding that investigative activities be undertaken.

It is important to note that TI BiH also received six complaints (2.1%) related to the private sector, mainly concerning labour-related legal matters in private companies and violations of workers' rights by employers. Workers mostly reported suspected cases of mobbing and other forms of harassment. In one case a worker reported that she had been denied payment in respect of overtime done over a period of more than two months.

Albeit outside the scope of the organisation's mandate, TI BiH addressed two complaints (0.7%) concerning citizens' property-related legal problems.

Following applications filed by ALAC in 2017, the Institution of Human Rights Ombudsman issued two recommendations:

1. Recommendation pertaining to the obligation of the RS Ministry of Education and Culture to act upon TI BiH's appeal and to comply with the relevant procedure defined under the Freedom of Information law. In the specific case, the Ministry refused to decide on the appeal lodged by our organisation against this Ministry's decision, arguing that the body responsible for appeal decisions in cases concerning access to information was the BiH Ombudsman Institution.
2. Recommendation pertaining to the obligation of the RS Ministry of Labour and Veterans Protection to consider the possibility of proposing a new legislative provision that would allow persons who have worked less than six hours a day to be entitled to financial compensation during unemployment proportionate to the time spent in employment. In the specific case, a citizen contacted ALAC because the RS Employment Bureau had rejected his request for financial compensation on account of the fact that he had been employed part-time, and when his working hours were converted to full-time working hours, his years of service covered by insurance were reduced accordingly, thus making him ineligible for financial compensation.

It is also important to mention a couple of success stories in ALAC's work in 2017:

- Based on a complaint received by ALAC, TI BiH uncovered misuse in recruitments in the RS Administration for Geodetic and Property-legal Affairs (local abbreviation: RUGIP). RUGIP had issued to multiple individuals certificates of work experience based on temporary service contracts concluded with RUGIP, even though this was in contravention of the Labour Law. The certificates were issued for a variety of purposes, e.g. participation in public competitions for jobs in other government authorities. What is also controversial is the fact that the reported individuals, using illegally issued certificates, became eligible to take a state-licensing civil service exam. ALAC sought opinions from the Civil Service Agency, the Ministry of Public Administration and Local Self-government and the Ministry of Labour and Veterans Protection. All three institutions confirmed that, in view of the provisions of the Labour

od Agencije za državnu upravu, Ministarstva uprave i lokalne samouprave i Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite, a sve tri institucije su potvrdile da, imajući u vidu odredbe Zakona o radu, angažman na osnovu ugovora o djelu „ne može biti osnov za sticanje radnog iskustva u republičkim organima uprave“. Centar je zatim podnio zahtjev za vršenje inspekcijskog pregleda Republičkoj upravi za inspekcijske poslove, koja je po izvršenom inspekcijskom pregledu utvrdila da je prekršeno više propisa, uključujući i Uredbu o stručnom ispitu za rad u upravi. Inspektori su donijeli rješenje kojim su naložili RUGIP-u da ukine rješenja o zasnivanju radnog odnosa sa pet prijavljenih lica kojima je suprotno važećim propisima bilo izdato uvjerenje o radnom iskustvu na osnovu ranije zaključenih ugovora u djelu.

- Druga priča započela je 2014. godine, a konačan rezultat postignut je u 2017. godini. Priča se odnosi na zapošljavanje lica na mjesto direktora u ustanovu kulture čiji je osnivač Općina Velika Kladuša. Ovo lice je zasnovalo radni odnos iako je osuđeno za izvršenje krivičnog djela koje ga čini nepodobnim za obavljanje funkcije direktora. Razlog zbog čega je došlo do ove situacije leži u činjenici da je kandidat na javni konkurs dostavio uvjerenje o neosuđivanosti staro tri mjeseca, a što je prema važećim propisima dopušteno.

Kandidat je osuđen neposredno pred početak konkursne procedure, ali je u samoj konkursnoj proceduri priložio uvjerenje iz perioda kada nije bio osuđen. Domišljatost ovog kandidata išla je do te mjere da je uvjerenje o nevođenju krivičnog postupka izvadilo na dan izricanja presude kojom je proglašen krivim, tj. u momentu kada je pravno gledano krivični postupak okončan. Kandidat je bez problema prošao konkursnu proceduru i izabran je na mjesto direktora, međutim njegov protivkandidat se obratio za pomoć Centru, te su mu pravnici Centra pružili pravnu pomoć u sastavljanju podnesaka pred nadležnim sudovima. Tokom 2016. godine Općinski sud u Velikoj Kladuši donio je odluku kojom usvaja tužbu stranke koja se obratila Centru i poništava odluku o izboru kandidata na konkursu. Kandidat koji je izabran za direktora je izjavio žalbu na prvostepenu presudu, a Centar je sastavio odgovor na žalbu koji je izjavio njegov protivkandidat. U međuvremenu, početkom 2017. godine, Općina Velika Kladuša koja je osnivač ove ustanove kulture smijenila je sporno izabranog direktora i kompletan upravni odbor ustanove, te na mjesto vršioca dužnosti imenovala njegovog protivkandidata - stranku našeg centra. Pred kraj 2017. godine, Kantonalni sud u Bihaću odbio je žalbu direktora i potvrdio prvostepenu presudu, čime je ovaj predmet postao pravosnažan.

Law, temporary service contracts “cannot constitute a basis for acquiring work experience in the government authorities of Republika Srpska”. ALAC then filed a request for inspection with the RS Inspection Administration. The inspection found violations of multiple regulations, including the Regulation on the State-licensing Civil Service Exam. The inspectors issued a decision ordering RUGIP to revoke its decisions on employment of the five individuals who, contrary to the applicable regulations, had been issued with certificates of work experience on the basis of temporary service contracts.

- The second story started in 2014 and saw its epilogue in 2017. The story is about recruitment of the director of cultural institution founded by the Municipality of Velika Kladuša. The individual in question was employed even though he had been convicted of a criminal offence, which automatically rendered him unsuitable for the position. The whole controversy arose because, as part of his job application documentation, the candidate had submitted a three-month old certificate of non-conviction, which is permitted under the applicable legislation. The candidate had been convicted just before the start of the public competition procedure, but submitted a

certificate from the period when he had not been convicted. The candidate’s ingenuity went so far that he applied for the non-conviction certificate on the day of the verdict finding him guilty, i.e. at the time when the criminal proceedings were formally concluded. The candidate passed the job competition procedure unimpeded and was selected to the position of the director, but his opponent contacted ALAC for assistance. ALAC’s lawyers provided him with legal assistance in drafting motions to be submitted to the competent courts. In 2016 the Municipal Court in Velika Kladuša issued a ruling upholding the lawsuit brought by the ALAC’s client and annulling the decision on the selection of the candidate in the job competition. The candidate who was selected as director appealed against the first-instance ruling, and ALAC drew up the response to the appeal. Meanwhile, in early 2017, the Municipality of Velika Kladuša, which is the founder of the cultural institution in question, dismissed the selected director and the entire management board of the institution, and appointed his opponent (ALAC’s client) as the acting director. In late 2017, the Cantonal Court in Bihać dismissed the director’s appeal and upheld the first-instance ruling, whereupon the case became final.

» Reforma javne uprave

TI BiH je u 2017. godini nastavio pratiti provedbu reforme javne uprave u BiH s posebnim naglaskom na zapošljavanje, javne finansije i transparentnost, odgovornost i integritet.

S tim u vezi, sačinjen je treći godišnji monitoring izvještaj rezultata provedbe reformskih aktivnosti u javnoj upravi, organizovano niz javnih događaja, ali su i intenzivirane zagovaračke aktivnosti prema donosiocima odluka na svim nivoima vlasti u BiH. Ostvaren je pozitivan učinak u zagovaračkim aktivnostima na nižim nivoima vlasti u oblasti zapošljavanja.

Naime, TI BiH je inicirao konsultacije s Vladom FBiH u vezi sa unapređenjem zakonskih odredbi koje uređuju zapošljavanje u javnom sektoru u FBiH, kao i procesom usvajanja izmjena Zakona o državnoj službi FBiH. Održani su sastanci s predstavnicima Kabineta premijera FBiH, te premijerom Novalićem s ciljem davanja preporuka i uključivanja civilnog društva u proces izrade akata. TI BiH je zajedno s Centrima civilnih inicijativa uspostavio saradnju s Vladom Federacije BiH, te inicirao uvođenje obaveze objavljivanja javnih konkursa u procesu zapošljavanja u javnom sektoru kroz izmjene Zakona o radu i izradu pratećih akata. TI BiH je izradio i uputio prijedlog Uredbe o regulisanju postupaka javne konkurencije u javnom sektoru u FBiH koja se odnosi na postupke prijema u radni odnos u zavodima, agencijama, direkcijama i upravnim organizacijama pod drugim nazivom, pravnim licima s javnim ovlaštenjima na teritoriji FBiH, kao i u javnim ustanovama i javnim preduzećima čiji je osnivač FBiH, kanton, grad ili općina, te u privrednim društvima u kojima FBiH, kanton, grad ili općina učestvuje sa više od 50% ukupnog kapitala. Ranije je dogovoreno da će u konsultaciji sa civilnim društvom Vlada donijeti podzakonski akt kojim će normirati postupak javne konkurencije koji će počivati na principima transparentnosti i meritornosti kako bi pristup radnim mjestima u javnom sektoru bio na osnovama fer i pravične konkurencije.

Nadalje, TI BiH je i u 2017. godini nastavio raditi na edukaciji i povećanju svijesti o procesima reforme javne uprave u BiH, te kroz radionice i javne događaje nastojao ojačati svijest o važnosti reforme javne uprave među svim relevantnim sudionicima u procesu. Shodno tome, TI BiH je organizovao niz:

- tematskih okruglih stolova za institucije i civilno društvo kao priliku za predstavljanje komparativnih studija i policy paper-a o najboljim praksama u sklopu reforme javne uprave u zemljama regije, ali i diskusiji i analizi trenutnog stanja reformskog procesa u BiH,
- konferencija s ciljem prezentacije godišnjih monitoring izvještaja,
- regionalnu konferenciju u saradnji sa TACSO regionalnim uredom koja je okupila više od 100 predstavnika iz cijele regije i koja je istakla ulogu TI BiH kao relevantne organizacije civilnog društva koja daje aktivan doprinos reformskim procesima u oblasti javne uprave,
- zagovaračkih aktivnosti sa fokusom na institucije kroz kontinuiranu komunikaciju te izvještavanje institucija o rezultatima i preporukama monitoringa u svrhu poboljšanja procesa odlučivanja unutar institucija,
- zagovaračkih aktivnosti fokusiranih na međunarodne institucije kroz niz foruma, konferencija i sastanaka,
- treninga i radionica o reformi javne uprave, ali i načinu praćenja rezultata iste.

» Public administration reform

In 2017 TI BiH continued to monitor the implementation of public administration reform in BiH with special emphasis on recruitment, public finance and transparency, accountability and integrity.

In connection with this, TI BiH prepared the third annual public administration reform monitoring report, organised a series of public events, and intensified advocacy with decision makers at all levels of government in the country. Positive results were achieved in advocacy activities at lower levels of government in the field of recruitment.

Specifically, TI BiH initiated consultation with the FBiH Government regarding improvements to the legal provisions governing recruitments in the public sector in FBiH, as well as the adoption of amendments to the FBiH Law on Civil Service. TI BiH had meetings with the FBiH Prime Minister's Office and the Prime Minister Novalić himself, with the aim of providing recommendations and ensuring participation of the civil society sector in legislation drafting. TI BiH, together with the Centres for Civic Initiatives, established cooperation with the FBiH Government and initiated the introduction of the obligation to advertise public competitions in public sector recruitments through amendments to the Labour Law and drafting of accompanying regulations. TI BiH drafted and sent the proposed FBiH Regulation on the Procedure for Public Competitions for Public Sector Recruitments relating to recruitments in the institutes, agencies, directorates, administrative organisations, legal entities with public authorities on the territory of FBiH, public institutions and public enterprises founded by FBiH, canton, city or municipality, as well as companies in which FBiH, canton, city or municipality have a majority share in the total capital. Previously, it had been agreed that, in consultation with civil society, the Government would adopt a bylaw to regulate the public competition procedure that would be based on the principles of transparency and merit in order to ensure that public sector recruitments are based on fair and equitable competition.

Further, in 2017 TI BiH continued to educate and inform the general public about public administration reform processes in BiH, as well as organise workshops and public events to raise awareness about the importance of public administration reform among all relevant stakeholders. To that end, TI BiH organised:

- a series of thematic round tables for institutions and civil society as an opportunity to present comparative studies and policy papers on best practices in public administration reforms in the countries of the region, as well as discussion and analysis of the current state of the reform process in BiH,
- a series of conferences with the aim of presenting the annual monitoring reports,
- a regional conference in cooperation with the TACSO regional office, which brought together more than 100 representatives from across the region and emphasised the role of TI BiH as a relevant CSO that actively contributes to public administration reform processes,
- advocacy activities focusing on institutions through continuous communication and reporting to institutions on the monitoring results and recommendations with a view to improving decision-making within institutions,
- advocacy activities focusing on international institutions through a series of forums, conferences and meetings,
- training sessions and workshops on the public administration reform, as well as the methods for monitoring its results.

Realizovanim aktivnostima u 2017. godini, TI BiH je zadržao lidersku poziciju među nevladinim organizacijama koje su aktivne u oblasti reforme javne uprave, a **samo neki od ostvarenih rezultata za ovaj period su:**

- **Uspostavljen mehanizam nezavisnog monitoringa** praćenja rezultata i efekata reforme javne uprave,
- **Povećana transparentnost** reformskih procesa kroz aktivno uključivanje organizacija civilnog društva,
- **Unaprijeđen dijalog** s relevantnim akterima u reformskim procesima,
- **Podignuta svijest** o važnosti uključivanja civilnog društva u reformske procese;
- Civilno društvo prepoznato kao **relevantan sagovornik i podrška** reformskom procesu,
- **Unaprijeđen dijalog** između civilnog društva i drugih aktera u reformskim procesima (organi izvršne i zakonodavne vlasti),
- **Kreirana partnerska platforma** koja omogućuje javnim institucijama da prihvati kapacitete i iskustva civilnog društva,
- **Zaustavljene inicijative koje bi oslabile zakonodavni okvir** (npr. zaustavljeno urušavanje Zakona o slobodi pristupa informacijama u BiH),
- **Kreirana platforma** za planiranje zagovaračkih aktivnosti na političkom i drugim nivoima,
- **Povećana vidljivost** rezultata monitoringa reforme javne uprave u BiH,
- **Unaprijeđena saradnja** sa regionalnim i međunarodnim organizacijama na pitanjima reforme javne uprave.

Thanks to the activities implemented in 2017, TI BiH has maintained its leading position among NGOs active in the field of public administration reform. Below are but **some of the results achieved during this period:**

- **Established mechanism for independent monitoring** of results and effects of the public administration reform,
- **Increased transparency** of reform processes through active involvement of CSOs,
- Improved dialogue with relevant stakeholders in the reform process,
- **Raised awareness** of the importance of involving civil society in reform processes;
- Civil society is recognised as a **relevant collocutor and support** in reform processes,
- **Improved dialogue** between civil society and other stakeholders in reform processes (the executive and the legislature),
- **Created collaborative platform** which allows public institutions to accept the capacities and experiences of civil society,
- **Blocked initiatives** that would compromise the legislative framework (e.g. attempts to compromise the BiH Freedom of Information Law were precluded)
- **Created platform** for planning advocacy activities at the political and other levels,
- **Increased visibility** of results of public administration reform monitoring in BiH,
- **Enhanced cooperation** with regional and international organisations on issues relating to public administration reform.

» Javne nabavke

U oblasti javnih nabavki, TI BiH je vršio koordinaciju s drugim organizacijama civilnog društva s ciljem zajedničkog djelovanja na zagovaranju izmjena Zakona o javnim nabavkama.

U sklopu ovoga, TI BiH je organizovao konsultacije sa Agencijom za javne nabavke, Uredom za razmatranje žalbi, Delegacijom EU, USIAD-om i drugim organizacijama civilnog društva, s ciljem uspostavljanja saradnje na izmjenama Zakona o javnim nabavkama. Uspostavljeni su modaliteti saradnje i uključivanje OCD-a u proces kreiranja prijedloga izmjena Zakona o javnim nabavkama, što je rezultiralo i pozivom od strane AJN-a na dostavljanje preporuka za unapređenje ovog zakona.

U skladu s tim, TI BiH je okupio koaliciju NVO koja, pored TI BiH, uključuje AC-COUNT, Fond otvoreno društvo, UG Tender, Centar za istraživačko novinarstvo, koje su sačinile internu analizu Zakona o javnim nabavkama, te su kroz sastanke dogovorene ključne tačke u kojima je neophodno intervenisati. Sačinjene su preporuke i upućene su predstavnicima Agencije za javne nabavke i Radnoj grupi za izmjene Zakona o javnim nabavkama. Također, održan je sastanak između koalicije NVO i Radne grupe za izmjene Zakona o javnim nabavkama, na kojem su predstavljene preporuke organizacija, nakon čega se pristupilo formulisanju amandmana, koji će biti prezentovani na narednom sastanku. Prijedlozi NVO su naišli na podršku predstavnika AJN-a i Radne grupe za izmjene Zakona o javnim nabavkama, te su uspostavljeni mehanizmi saradnje u daljem procesu kreiranja izmjena Zakona.

U naporima da javne nabavke učini što transparentnijim, TI BiH je kompletirao i objavio bazu ugovora javnih preduzeća koje je prikupljao u prethodnom periodu, a koja se nalazi sada na web stranici TI BiH. Baza podataka je promovisana kroz niz istraživačkih tekstova nastalih na osnovu analize podataka iz baze. Analize su se odnosile na ugovore javnih preduzeća, odnosno troškove reprezentacije i medijskog oglašavanja, zatim na mapiranje veza između privatnih kompanija kojima javna preduzeća dodjeljuju ugovore i nosilaca javnih funkcija i političkih partija, kao i identifikacija spornih nabavki koje ukazuju na nenamjenski utrošak sredstava od strane javnih preduzeća. Za ove analize i kreiranje istraživačkih tekstova, uspostavljena je saradnja sa portalom CAPITAL.ba na obradi podataka i promovisanju nalaza TI BiH u oblasti javnih nabavki, te je objavljen niz istraživačkih priča i primjera koje, između ostalog, i dotiču pitanje sukoba interesa u javnim nabavkama.

S ciljem promovisanja ovih nalaza, ali i generalno ukazivanja na nedostatke zakonskog okvira i nalaze monitoringa, TI BiH je sačinio i dvije video priče kroz koje su promovisani nalazi i identifikovani primjeri. Video priče, kao i nalazi, su promovisani putem online medija, te kroz medijske istupe, saopštenja, društvene mreže.

» Public procurement

In the area of public procurement, TI BiH co-ordinated with other CSOs with a view to jointly advocating amendments to the Public Procurement Law.

As part of this initiative, TI BiH organised a consultation with the Public Procurement Agency, Public Procurement Review Body, EU Delegation, USAID and other CSOs with the aim of establishing cooperation around amendments to the Public Procurement Law. Modalities of cooperation were established and involvement of CSOs in the drafting of proposed amendments was agreed, which resulted in a call from the Public Procurement Agency for submission of recommendations to improve the Law.

In accordance with that, TI BiH brought together a coalition of NGOs which, in addition to TI BiH, includes ACCOUNT, Open Society Fund, UG Tender and the Centre for Investigative Reporting, which made an internal analysis of the Public Procurement Law. Also, the coalition identified the key points of the Law which required intervention. Recommendations were formulated and sent to the Public Procurement Agency and the Working Group for Drafting Amendments to the Public Procurement Law. Also, a meeting was held between the coalition of NGOs and the Working Group with the aim of presenting NGOs' recommendations. After that, the drafting of amendments started and, once drafted, the amendments will be presented to the Working Group at the next meeting. NGOs' proposals were met with approval and support from the Public Procurement Agency and the Working Group, and cooperation mechanisms were established for further collaboration in the drafting of the amendments.

In an effort to make public procurement more transparent, TI BiH built up and published a database of contracts of public enterprises collected in recent years, which is now available on TI BiH's website. The database was promoted through a series of investigative articles arising from analysis of data from the database. Analyses focused on contracts concluded by public enterprises, i.e. costs of consumables and media advertising, mapping of the relations between private companies which are awarded contracts by public enterprises and public officeholders and political parties, as well as the identification of suspicious procurements indicating mismanagement of public procurement. For the purposes of this analysis and the creation of investigative articles, cooperation was established with the portal CAPITAL.ba on the processing of data and promotion of TI BiH's findings in the field of public procurement, and a series of investigative articles were published dealing with, inter alia, the issue of conflict of interest in public procurement.

With the aim of disseminating those findings and drawing attention to the shortcomings of the legislative framework, TI BiH prepared two video stories which were promoted online as well as in media appearances, press releases, and social networks.

DA JAVNE NABAVKE BUDU JAVNE

TI BiH je u 2017. godini, zajedno sa partnerskim organizacijama - Centrom za istraživačko novinarstvo, Centrom za društvena istraživanja - Analitika, EDA Razvojnoum agencijom BL i Udruženjem građana „Tender“, započeo implementaciju projekta pod nazivom „Da javne nabavke budu javne“. Cilj je praćenje primjene Zakona o javnim nabavkama na relevantnom uzorku postupaka javnih nabavki, kako bi se stvorio snažan osnov za zagovaranje pune transparentnosti postupaka javnih nabavki i to kroz cjelokupan ciklus nabavke.

Monitoringom su obuhvaćena 173 ugovorna organa, institucije na svim nivoima BiH, a praćene su javne nabavke 30 različitih roba, radova i usluga (od kancelarijskog materijala, vozila, goriva, usluga osiguranja, do održavanja puteva, izgradnje objekata i slično). Ukupno je praćeno 2768 javnih nabavki, vrijednosti preko 750 miliona KM, putem namjenski razvijene metodologije monitoringa procesa pripreme, raspisivanja tendera i ugovaranja s ciljem da se izvrši rano otkrivanje i dokumentovanje nepravilnosti/zloupotreba u posmatranim nabavkama, te da se stvore odgovarajuće baze slučajeva sa svim karakterističnim detaljima, kao sadržaj za dalje javno djelovanje putem društvenih mreža i portala.

Tokom monitoringa podneseno je 230 zahtjeva za dostavljanje tenderske dokumentacije. Kao primjer netransparentnog postupanja posebno se istakla Općina Čapljina, protiv koje su pokrenuta tri upravna spora pred Kantonalnim sudom u Mostaru, zbog nedostavljanja tenderske dokumentacije, dok je jedan upravni spor pokrenut protiv Grada Trebinja pred Okružnim sudom u Trebinju.

Za potrebe praćenja procesa ugovaranja prosljeđeno je 140 zahtjeva za slobodnim pristupom informacijama, a nakon toga i 22 urgencije ugovornim organima zbog nedostavljanja informacija u zakonom predviđenom roku, kao i 17 žalbi i 5 zahtjeva za donošenjem pravnog akta. Među najčešće razloge zbog kojih ugovorni organi odbijaju pristup traženoj dokumentaciji spadaju: komercijalni interesi treće strane, omogućavanje samo neposrednog uvida, traženje razloga za zahtijevanim informacijama itd.

TI BiH je također uputio 10 prijava Agenciji za javne nabavke, između ostalog, zbog:

- nedostupnosti planova javnih nabavki Ministarstva zdravlja, rada i socijalne skrbi ZHK; Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike PK; JU Kantonalnog zavoda za zdravstveno osiguranje BPK Goražde i Opštine Gacko,
- izuzetno kratkih rokova za dostavljanje ponuda - Republička uprava civilne zaštite Republike Srpske je provela tri postupka gdje je rok za dostavljanje ponuda bio 3 dana,
- kršenja vrijednosnog razreda za konkurentski zahtjev - Fond zdravstvenog osiguranja RS u nekoliko navrata, a zbog kršenja istog člana TI BiH je prosljeđio prijavu i protiv KJKP Rad.

Tokom implementacije projekta uočen je problem izostanka institucionalnog nadzora nad tenderskom dokumentacijom u realnom vremenu, osim u slučaju žalbi zainteresovanih ponuđača. Kontinuirano se otkrivaju propusti u tenderskim dokumentacijama i brojna druga kršenja Zakona, o čemu su TI BiH i partnerske NVO redovno obavještavale medije i javnost, kako bi se ukazalo na štetne prakse, te unaprijedila praksa ugovornih organa.

Pored Agencije za javne nabavke, sa kojom je uspostavljena saradnja prilikom implementacije projekta, projekat je privukao posebnu pažnju ugovornih organa obuhvaćenih monitoringom, ali i ponuđača, koji se kontinuirano obraćaju TI BiH, te svojim dopisima iskazuju podršku, ali i ukazuju na nepravilnosti uočene u javnim nabavkama.

MAKE PUBLIC PROCUREMENTS PUBLIC

In 2017 TI BiH and its partner organisations (Centre for Investigative Journalism, Centre for Social Studies Analitika, EDA Development Agency BL and Citizens Association "Tender") started implementation of the project "Make Public Procurements Public", aimed at monitoring the implementation of the Public Procurement Law on a relevant sample of public procurement procedures with a view to creating a strong basis for advocating full transparency of public procurement procedures throughout the procurement cycle.

The monitoring exercise encompassed 173 contracting authorities – institutions at all administrative levels in the country. The subject of monitoring were public procurements of 30 different goods, works and services (office supplies, vehicles, fuel, insurance services, road maintenance, construction of buildings, etc.). The total number of public procurements monitored was 2,768, worth over BAM 750 million, using a specifically developed methodology for monitoring the preparation, tendering and contracting processes aimed at early detection and documentation of irregularities/malpractice in the observed procurements, as well as creating a corresponding database of cases with all characteristic details to be used for further public action through social networks and portals.

During the monitoring exercise a total of 230 requests for the submission of tender documents were sent. The Municipality of Čapljina stood out as having a particularly opaque public procurement practice. TI BiH brought three administrative lawsuits against the Municipality of Čapljina before the Cantonal Court in Mostar for failure to submit tender documents and one administrative lawsuit against the City of Trebinje before the District Court in Trebinje.

For the purposes of monitoring the contracting process 140 requests for access to information were sent, followed also by 22 reminder letters to contracting authorities for failing to provide information within the statutory period, as well as 17 appeals and five requests for the adoption of a legal act. The most common reasons why contracting authorities denied access to the requested documents include: commercial interests of third parties, allowing only direct access, seeking reasons for requesting the information, etc.

TI BiH also sent ten reports to the Public Procurement Agency, *inter alia*, for:

- inaccessibility of public procurement plans in the WHC Ministry of Health, Labour and Social Welfare; PC Ministry of Health, Labour and Social Policy; Cantonal Health Insurance Fund of BPC Goražde, and the Municipality of Gacko,
- extremely short deadlines for submitting bids – the RS Civil Protection Administration conducted three public procurement procedures with a three-day deadline for submission of bids,
- violation of the threshold for competitive request – the RS Health Insurance Fund did this multiple times. TI BiH also sent a report against the Cantonal Public Utility Company "Rad" Sarajevo for the violation of the same provision.

One problem identified during the project implementation was the absence of institutional oversight of tender documents in real time, except in cases when interested bidders complained. There were continuous revelations of omissions and shortcomings in tender documents and numerous other violations of the Law, which TI BiH and its partner NGOs regularly notified to the media and the general public, with the aim of highlighting fraudulent practices and improving the practice of contracting authorities.

The project attracted attention of not only the Public Procurement Agency, with which collaboration was established in the project implementation, but also the contracting authorities included in the monitoring exercise as well as bidders, who contact TI BiH and write letters of support on an ongoing basis, but also draw attention to cases of malpractice in public procurement.

» Jačanje integriteta nosilaca javnih funkcija (sukob interesa i imovinski kartoni)

S ciljem jačanja mehanizama za osiguranje integriteta nosilaca javnih funkcija, s posebnim fokusom na oblast sprečavanja sukoba interesa i transparentnost imovinskih kartona, TI BiH je radio na obezbjeđenju podrške za prijedlog novog Zakona o sukobu interesa BiH, koji je TI BiH prethodno sačinio i prezentovao.

Obavljen je niz zagovaračkih sastanaka sa zastupnicima u PSBiH, međunarodnim organizacijama i institucijama i predstavnicima drugih relevantnih institucija kako bi se obezbijedila podrška, kao i konsultacije u vidu radionica sa parlamentarcima, organizacija javnih evenata i učešće na eventima na kojima je promovisana inicijativa, itd.

TI BiH je također obezbijedio podršku međunarodnih institucija koje su se aktivno uključile u proces konsultacija i zagovaranja za unapređenje Zakona, prije svega Delegacije EU, OSCE-a, Vijeća Evrope, Ambasade SAD-a i Ambasade V. Britanije.

Održane su dvije konsultativne radionice s parlamentarcima, kao i niz savjetodavnih sastanaka s članovima parlamenta, koji dolaze iz različitih političkih stranaka, kako bi se prikupile sugestije za unapređenje prijedloga, te osigurala podrška.

TI BiH je učestvovao i u realizaciji konferencije posvećene unapređenju Zakona o sukobu interesa, povodom inicijative TI BiH, a koju su organizovali OSCE i Zajednička komisija za ljudska prava u PSBiH. Na konferenciji su okupljeni parlamentarci, ali i međunarodni eksperti, te je obezbijedena analiza prijedloga u svjetlu međunarodne prakse, te su prijedlozi TI BiH dobili pozitivne ocjene i od strane eksperata i međunarodnih institucija. Sve poslaničke grupe u PSBiH su upoznate s prijedlozima, te je obezbijedena podrška većine klubova. Kao rezultat ovih aktivnosti **Prijedlog zakona o sprečavanju sukoba interesa u institucijama BiH ušao je u parlamentarnu proceduru, kao inicijativa koju je potpisalo 8 zastupnika Predstavničkog doma PSBiH iz različitih političkih partija: Hazim Rančić (SDA), Damir Arnaut (SBB), Borislav Bojić (SDS), Saša Magazinović (SDP), Maja Gasal Vražalica (DF), Senad Šepić (Nezavisni blok), Jasmin Emrić (A-SDA) i Diana Zelenika (HDZ 1990).** Prijedlog je stavljen na dnevni red Predstavničkog doma, te je prethodno razmatran pred Ustavnom pravnom komisijom, koja je donijela zaključak da se o Prijedlogu, prije izjašnjavanja o istom, prethodno očituju Ministarstvo pravde BiH, APIK i CIK BiH.

U okviru zagovaračkih aktivnosti, održana je i regionalna konferencija povodom Međunarodnog dana borbe protiv korupcije, koju je TI BiH organizovao u saradnji s mrežom ACCOUNT i Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije. Osim generalnog osvrta na nivo primjene antikorupcijskih reformi u BiH i regionu, dio konferencije bio je posvećen i sukobu interesa, odnosno predstavljanju dosadašnjih rezultata inicijative i promovisanju dobrih praksi u ovoj oblasti. Konferenciji je prisustvovalo oko 130 predstavnika međunarodnih organizacija, ambasada, BH institucija, organizacija civilnog društva i medija. Pozdravne riječi na konferenciji su dali, osim organizatora, i ambasadorica SAD-a Nj.E. Maureen Cormack, zatim specijalni predstavnik EU u BiH Lars Gunnar Wigemark, britanski ambasador Edward Ferguson, te njemačka ambasadorica Christiane Hohmann. Imajući u vidu da se Prijedlog zakona o sukobu interesa našao u parlamentarnoj proceduri prije same konferencije, svi pomenuti akteri su naglasili važnost usvajanja ovog akta, a izdato je i zajedničko saopštenje, u koordinaciji sa TI BiH, ispred OSCE-a, Delegacije EU, Ambasade SAD-a, Ambasade Velike Britanije, u kojem se parlamentarci pozivaju da iskoriste priliku za unapređenje zakona o sukobu interesa.

» Strengthening the integrity of public officeholders (conflict of interest and asset declarations)

In order to strengthen mechanisms to ensure the integrity of public officeholders, with a special focus on the prevention of conflict of interest and the transparency of asset declarations, TI BiH mobilised support for the proposed new Conflict of Interest Law, which TI BiH had previously developed and presented.

TI BiH held a series of advocacy meetings with MPs in the BiH Parliamentary Assembly (BiH PA), international organisations and institutions, and representatives of other relevant institutions in order to recruit their support, as well as consultative workshops with parliamentarians, public events and participation in the events to promote the initiative, etc.

TI BiH also secured the support of international institutions which got actively involved in the consultation and advocacy process to improve the Law, mainly the EU Delegation, OSCE, the Council of Europe, the US Embassy and the UK Embassy.

TI BiH held two consultative workshops with parliamentarians, as well as a series of consultative meetings with MPs from different political parties, in order to collect suggestions for improving the proposed draft and secure support.

Also, TI BiH participated in the realisation of a conference dedicated to the improvement of the Conflict of Interest Law, upon TI BiH's initiative, which was organised by OSCE and the Joint Commission for Human Rights in the BiH PA. The conference brought together parliamentarians and international experts, and provided analysis of the proposals in light of the international practice. TI BiH's proposals got positive evaluations from both experts and international institutions. All parliamentary caucuses in the BiH PA were made familiar with the proposals, and support was secured from most caucuses. As a result of those activities, **the Proposed Draft Law on Preventing Conflict of Interest in BiH Institutions was tabled for parliamentary passage, as an initiative that was signed by eight members of the BiH PA House of Representatives** from different political parties: Hazim Rančić (SDA), Damir Arnaut (SBB), Borislav Bojić (SDS), Saša Magazinović (SDP), Maja Gasal Vražalica (DF), Senad Šepić (Nezavisni blok), Jasmin Emrić (A-SDA) and Diana Zelenika (HDZ 1990). The proposal was put on the agenda of the House of Representatives, and had been previously discussed by the Constitutional Commission, which decided that the BiH Ministry of Justice, the Anticorruption Agency (APIK) and the Central Election Commission (BiH CEC) should provide their positions on the Proposed Draft before it issued its own opinion.

As part of broader advocacy efforts, TI BiH organised a regional conference to mark the International Anticorruption Day, in cooperation with the ACCOUNT network and the Anticorruption Agency. Besides providing a general overview of the level of implementation of anticorruption reforms in BiH and the region, the conference was in part dedicated to conflict of interest as well as presenting the results of previous initiatives and promoting good practice in this field. The conference was attended by about 130 representatives of international organisations, embassies, BiH institutions, CSOs and the media. Keynote speeches were delivered by the organisers, the US Ambassador H.E. Maureen Cormack, the EU Special Representative in BiH Lars Gunnar Wigemark, the British Ambassador H.E. Edward Ferguson, and the German Ambassador H.E. Christiane Hohmann. Given that the Proposed Draft Law on Conflict of Interest had been tabled for parliamentary procedure before the conference, all the aforementioned speakers stressed the importance of adopting this piece of legislation. At the end of the conference, a joint statement was issued by OSCE, the EU Delegation, the US Embassy and the British Embassy, in coordination with TI BiH, calling upon parliamentarians to use the opportunity to improve the Conflict of Interest Law.

Pravosuđe i procesuiranje korupcije

TI BiH je nastavio sa praćenjem rada pravosuđa u smislu unapređenja propisa koji uređuju njegov rad, kao i kroz monitoring procesuiranja slučajeva korupcije od strane sudova i tužilaštava pored djelovanja prema institucijama u okviru pružanja besplatne pravne pomoći građanima i ukazivanja na pojedinačne slučajeve korupcije.

Tokom 2017. godine, TI BiH je objavio rezultate monitoringa procesuiranja korupcije pred sudovima i tužilaštvima u BiH za 2015. i 2016. godinu. Rezultati monitoringa su pokazali poražavajuće rezultate procesuiranja krivičnih djela korupcije u 2015. i 2016. godini i konstantan pad efikasnosti u posljednjih 8 godina. Negativni trendovi su vidljivi u smanjenju broja prijava u radu, pokrenutih istraga, podignutih optužnica i osuđujućih presuda za krivična djela korupcije.

Kada je u pitanju broj prijava u radu za korupcijska krivična djela, 2015. i 2016. godine su se pokazale najlošijima u posljednjih 5 godina. U tužilaštvima u BiH vidljiv je i konstantan trend smanjenja broja istraga za korupcijska krivična djela, te je tokom 2016. godine pokrenuto 616, a 2015. godine 634 istrage, što je, kada se zbroje istrage u obje godine, manje nego, na primjer, samo u 2012. godini.

Tokom prethodne dvije godine, tužilaštva u BiH su značajno smanjila i ukupan broj podignutih optužnica za krivična djela korupcije. Rezultati monitoringa su pokazali da je broj podignutih optužnica u posljednjih nekoliko godina u konstantnom padu, pa je tokom 2016. godine ukupno podignuto 193 optužnice, što je najmanje u posljednjih 5 godina, a za 20% manje nego u 2015. godini.

Iako su ostvareni određeni pomaci koji se odnose na omjer osuđujućih presuda u odnosu na sve ostale sudske odluke za krivična djela korupcije tokom 2015. i 2016. godine, nedostatak rezultata je najviše vidljiv u presjeku i analizi osuđujućih presuda. Naime, kaznena politika za krivična djela korupcije je preblaga, te je tokom 2015. godine izrečeno tek 25 presuda s krivično-pravnom sankcijom zatvora na svim nivoima, dok je 2016. godine bilo ukupno 39 zatvorskih kazni. Najveći procenat sudskih presuda za krivična djela korupcije se odnosi na uslovne osude, i to oko 65% presuda.

Pored redovnog godišnjeg monitoringa procesuiranja korupcije pred sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini, TI BiH je tokom 2017. godine otpočeo aktivnosti na izradi interaktivne mape procesuiranja korupcije pred sudovima i tužilaštvima u BiH. Cilj izrade interaktivne mape jeste lakša dostupnost podataka o procesuiranju korupcije u BiH i lakša obrada i analiza. Predviđene su i aktivnosti jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva, medija i novinara da koriste interaktivnu mapu i unaprijede izvještavanje o procesuiranju krivičnih djela korupcije u BiH.

»» The judiciary and prosecution of corruption

In addition to its regular activities focusing on the provision of free legal advice to citizens and addressing individual cases of corruption, TI BiH continued to monitor the performance of the judiciary in terms of improving the rules governing its operation as well as the investigation and prosecution of corruption cases by courts and prosecutor's offices.

In 2017 TI BiH published the results of the monitoring of the prosecution of corruption by courts and prosecutor's offices in BiH for 2015 and 2016. The monitoring showed disheartening results of the prosecution of corruption offences in 2015 and 2016 and a continuing decline in efficiency over the last eight years. Negative trends are visible in the reduction of the number of reports, investigations, indictments and convictions for corruption offences.

When it comes to the number of reports of corruption offences, 2015 and 2016 have proved to be the worst in the last five years. The prosecutor's offices in BiH continue to see a downward trend in the number of investigations for corruption offences. Thus, in 2016 and 2015 a total of 616 and 634 investigations were launched, respectively, which even when added up is fewer than, for example, in 2012 alone.

Also, over the last two years the prosecutors' offices in BiH have significantly reduced the total number of indictments for corruption offences. The monitoring has shown that the number of indictments in recent years has been in a steady decline. By way of illustration, in 2016 only 193 indictments were brought, a record low in the last five years, and by 20% fewer than in 2015.

While some progress has been made when it comes to increasing the ratio of judgements of conviction relative to all other judgements for corruption offences in 2015 and 2016, the lack of results becomes most obvious once those convictions are analysed in more detail. The sentencing policy for corruption offences has shown to be too lenient. Thus, in 2015 only 25 prison sentences were imposed, and in 2016 there were a total of 39 prison sentences. Conditional sentences make up the vast majority of convictions for corruption offences, about 65%.

In addition to the regular annual monitoring of the prosecution of corruption cases by courts and prosecutors' offices, in 2017 TI BiH started making interactive maps of the prosecution of corruption offences by courts and prosecutor's offices in BiH. The aim of the interactive map is to facilitate access to information about the prosecution of corruption in BiH and ensure easier processing and analysis of data. Activities are also planned towards building the capacity of CSOs, media outlets and journalists to use the interactive map to improve reporting on the prosecution of corruption offences.

Također, tokom 2017. godine TI BiH je u saradnji sa Asociacijom za demokratske inicijative (ADI) započeo aktivnosti na direktnoj implementaciji mjera iz Strategije za postupanje s osobama koje dolaze u kontakt s tužilaštvima u BiH. Cilj ovih aktivnosti je jačanje kapaciteta tužilaštava da preuzmu vodeću ulogu u koordinisanju aktivnosti koje se odnose na implementaciju mjera iz ove strategije. Posebna pažnja će biti posvećena unapređenju transparentnosti rada, kapaciteta, efikasnosti i kredibiliteta tužilačkog sistema u BiH kroz aktivno uključivanje civilnog društva kao spona između tužilaštava i kategorija koje dolaze u kontakt sa tužilaštvima.

U okviru praćenja rada i postupanja nosilaca pravosudnih funkcija, TI BiH je u 2017. godini podnio prijavu Uredu disciplinskog tužioca da ispita postupanje v.d. glavne tužiteljice u Tužilaštvu BiH, Gordane Tadić.

TI BiH je uputio zahtjev Uredu disciplinskog tužioca da ispita postupanje v.d. glavne tužiteljice u Tužilaštvu BiH, Gordane Tadić, zbog više mogućih disciplinskih prekršaja, kao što su: miješanje u postupanje sudije ili tužioca s namjerom opstruiranja ili potcjenjivanja njihovih aktivnosti; upuštanje u aktivnosti koje su nespojive s dužnostima tužioca; ponašanje u sudu ili tužilaštvu i izvan suda ili tužilaštva koje šteti ugledu tužilačke dužnosti ili bilo kakvo drugo ponašanje koje predstavlja ozbiljno kršenje službene dužnosti ili dovodi u pitanje povjerenje javnosti u nepristrasnost i kredibilitet tužilaštva.

Also, in 2017, in cooperation with the Association for Democratic Initiatives (ADI), TI BiH started activities towards direct implementation of measures under the Strategy for Dealing with People who Come into Contact with Prosecutor's Offices in BiH, with the aim of enhancing the capacity of the prosecutor's offices to take the lead in coordinating activities relating to the implementation of measures under the Strategy. Special attention will be devoted to improving the transparency, capacity, efficiency and credibility of the prosecutorial system in BiH through active involvement of civil society as a link between the prosecutor's offices and the population groups that come into contact with prosecutors.

As part of monitoring the work of the judicial officeholders, in 2017 TI BiH filed a report with the Office of Disciplinary Counsel requesting investigation into the actions of the Acting Chief Prosecutor of the BiH Prosecutor's Office Gordana Tadić due to a number of possible disciplinary violations such as: interfering with the work of judges or prosecutors with the intention of obstructing or depreciating their work; engaging in activities that are incompatible with the prosecutorial office; behaviour in a court or a prosecutor's office or outside a court or a prosecutor's office that demeans the dignity of the prosecutorial office, or any other behaviour that constitutes a serious breach of official duties or undermines public trust in the impartiality and credibility of the prosecutor's office.

» Upravljanje javnim preduzećima

U 2017. godini TI BiH je započeo sa novim programskim aktivnostima u oblasti unapređenja dobrog upravljanja u javnim preduzećima.

U okviru istraživanja o transparentnosti javnih preduzeća, koje TI BiH provodi već drugu godinu za redom, a čiji rezultati su spomenuti u segmentu „Transparentnost i pristup informacijama“, TI BiH je prikupljao informacije o finansijskom poslovanju javnih preduzeća, pokazateljima u smislu broja zaposlenih, rukovodstva, ali i postojanja internih antikorupcijskih politika u javnim preduzećima, kako bi ove informacije učinio dostupnim javnosti i učinio rad javnih preduzeća transparentnijim. S tim ciljem, TI BiH je kreirao online bazu podataka o javnim preduzećima, koja će sadržavati profile svih javnih preduzeća čije su informacije prikupljene, a koja će biti promovisana u narednom periodu.

Prikupljanje navedenih podataka i informacija o radu javnih preduzeća, omogućilo je da TI BiH djeluje u pravcu identifikovanja nepravilnosti u radu i odlukama pojedinih javnih preduzeća, te djelovanja prema nadležnim institucijama kako bi se nepravilnosti spriječile ili sankcionisale. Primjeri ovakvog djelovanja TI BiH uključuju, između ostalog, identifikovanje i ukazivanje na sporne ugovore o nabavkama usluga sklopljene od strane Aerodroma RS i Puteva RS, gdje je TI BiH okrio da su ova dva javna preduzeća sklopila ugovore o pružanju usluga sa kompanijama u vlasništvu Zorana Injca, predsjednika Nadzornog odbora Autoputeva RS, odnosno zaposlenog u Putevima RS. **Nakon javnog djelovanja TI BiH, te slanja prikupljene dokumentacije i informacija nadležnima, oba ugovora su raskinuta od strane ovih javnih preduzeća, te je pokrenut disciplinski postupak, što svakako predstavlja uspješan primjer djelovanja TI BiH u pravcu sprečavanja zloupotreba u raspolaganju resursima javnih preduzeća.**

TI BiH je i kroz druge aktivnosti i projekte usmjerio napore na unapređenje upravljanja u javnim preduzećima. Kroz projekat „Jačanje korporativnog upravljanja u javnim preduzećima u BiH“ koji je TI BiH započeo u 2017. godini, cilj je ojačati kapacitete 20 javnih preduzeća u BiH radi otkrivanja i sprečavanja korupcije u njihovim svakodnevnim aktivnostima kroz razvoj i implementaciju antikorupcijskih programa, te tako doprinijeti implementaciji Reformske agende BiH 2015-2018. i Strategije za borbu protiv korupcije 2015-2019. godine u BiH kroz jačanje korporativnog upravljanja javnih preduzeća u BiH. U okviru ovog projekta će pored konkretnog rada sa 20 javnih preduzeća u BiH na izradi antikorupcijskih programa po prvi put u BiH biti izrađen izvještaj o transparentnosti u korporativnom izvještavanju javnih preduzeća po uzoru na metodologiju razvijenu od strane Sekretarijata TI. Biće izrađen priručnik za suzbijanje korupcije i izradu antikorupcijskih programa u javnim preduzećima, održane radionice za javna preduzeća u BiH o principima korporativnog upravljanja u javnim preduzećima, s glavnim fokusom na mehanizme za borbu protiv korupcije. Također, TI BiH će po uzoru na TI ogranke u svijetu uspostaviti prvi TI BiH Business Integrity Forum koji ima za cilj osigurati platformu za javna i privatna preduzeća u okviru kojeg će biti u mogućnosti da unaprijede svoja znanja i vještine o antikorupcijskim pitanjima, ali i da dijele svoja iskustva i znanja kao i da prezentuju aktivnosti na sprečavanju korupcije i unapređenju poslovnog integriteta.

Također, TI BiH je 2017. godine započeo sa izradom sveobuhvatne studije o postojanju mehanizama transparentnosti, odgovornosti i integriteta na uzorku od 100 javnih preduzeća u BiH, te procjene nivoa korporativnog upravljanja s ciljem identifikacije nedostataka i formulisanja ključnih preporuka za unapređenje u ovim oblastima.

» Governance in public enterprises

In 2017 TI BiH launched new programmatic activities aimed at improving good governance in public enterprises.

In a survey into the transparency of public enterprises, which TI BiH carried out for the second year in a row, the results of which are mentioned in the section “Transparency and Access to Information”, TI BiH collected information on financial operations of public enterprises, indicators in terms of the number of employees, management, as well as the existence of internal anticorruption policies in public enterprises, with a view to making this information publicly available and making the work of public enterprises more transparent. To that end, TI BiH has created an online database of public enterprises, which will include profiles of all public enterprises whose information has been collected. The database will be promoted in the coming period.

Collecting the aforementioned data and information has enabled TI BiH to identify irregularities in the work and decisions of certain public enterprises, as well as call on the competent authorities to prevent or sanction those irregularities. Examples of such activities include, *inter alia*, identifying and drawing attention to controversial contracts on procurement of services concluded by public enterprises RS Airports and RS Roads. TI BiH revealed that those two enterprises entered into service contracts with companies owned by Zoran Injac, chairman of the supervisory board of RS Highways and employee of RS Roads. **Following TI BiH’s public agitation and the sending of the collected documentation and information to the competent authorities, both contracts were rescinded by those public enterprises and disciplinary proceedings were instituted. This is a successful example of TI BiH’s activities towards preventing mismanagement of resources by public enterprises.**

TI BiH focused its efforts on improving governance in public enterprises through other activities and projects, too. The project “Enhancing Corporate Governance in Public Enterprises in BiH”, which TI BiH launched in 2017, is aimed at building the capacity of 20 public enterprises in BiH to detect and prevent corruption in their daily activities through the development and implementation of anticorruption programmes, and thus contribute to implementation of the BiH Reform Agenda 2015-2018 and the BiH Anticorruption Strategy 2015-2019 through enhancing corporate governance of public enterprises in BiH. In addition to working specifically with the 20 public enterprises on drafting anticorruption programmes, this project will, for the first time in BiH, result in a report on transparency in corporate reporting of public enterprises using the methodology developed by the TI Secretariat. Also, as part of the project, a manual for combating corruption and drafting anticorruption programmes in public enterprises will be produced and workshops for public enterprises in BiH on the principles of corporate governance in public enterprises will be held, focusing on mechanisms to fight corruption. Also, following the example of other TI chapters around the world, TI BiH will hold the first-ever TI BiH Business Integrity Forum, which aims to provide a platform for public and private companies to improve their knowledge and skills on anticorruption issues, but also to share their experiences and knowledge as well as present their activities towards preventing corruption and improving business integrity.

Also, in 2017 TI BiH started conducting a comprehensive study on the existence of transparency, accountability and integrity mechanisms on a sample of 100 public enterprises in BiH, as well as an assessment of the level of corporate governance with the aim of identifying shortcomings and formulating key recommendations for improvement in these areas.

» Provođenje antikorupcijskih politika

Tokom 2017. godine TI BiH je aktivno radio na jačanju saradnje sa tijelima za borbu protiv korupcije na svim nivoima vlasti.

TI BiH je aktivno saradivao sa Ministarstvom pravde RS na kreiranju prijedloga mjera za Strategiju za borbu protiv korupcije RS i prateći akcioni plan. Također, u 2017. godini je potpisan Memorandum o razumijevanju sa Vladom Zeničko-dobojskog kantona. TI BiH je učestvovao u izradi Akcionog plana za borbu protiv korupcije Zeničko-dobojskog kantona, te aktivno radi na implementaciji mjera iz Akcionog plana u saradnji sa Timom za borbu protiv korupcije Vlade Zeničko-dobojskog kantona. Pored toga, TI BiH aktivno saraduje i sa Timom za borbu protiv korupcije Vlade Kantona Sarajevo na implementaciji mjera iz Akcionog plana za borbu protiv korupcije, kao i na izradi Revidiranog akcionog plana za borbu protiv korupcije.

TI BiH je tokom 2017. godine nastavio analizu efikasnosti provođenja Strategije za borbu protiv korupcije BiH 2015-2019. godine i pratećeg akcionog plana. U decembru 2017. godine, u sklopu aktivnosti obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv korupcije, TI BiH je prezentovao rezultate drugog monitoringa provođenja Strategije za borbu protiv korupcije, gdje je iskoristio priliku da ukaže na ključne probleme u provođenju antikorupcijskih politika i mjera.

Monitoring je pokazao da je od ukupno 133 aktivnosti koje su predviđene u prve dvije godine provođenja Strategije za borbu protiv korupcije, njih samo 42 u potpunosti provedeno, 77 aktivnosti je djelimično provedeno, dok 11 aktivnosti nije provedeno. Dakle, od aktivnosti iz Akcionog plana sa rokom provedbe unutar 6 mjeseci, 9 mjeseci, jedne i dvije godine od usvajanja Strategije, samo njih 32% je u potpunosti realizovano. Najveći broj aktivnosti je djelimično realizovan, tj. njih 56%. Posebno je zabrinjavajuća činjenica da preko 10% aktivnosti nije uopšte provedeno.

Većina aktivnosti koje su u potpunosti provedene jesu zahvaljujući prvenstveno APIK-u i tijelima sa jakim institucionalnim nadležnostima. S druge strane, analiza je pokazala da je neprovođenje većine aktivnosti najviše uzrokovano neadekvatnim statusom tijela za sprečavanje korupcije na nižim nivoima vlasti u BiH, te nedostatkom inicijative i uključenosti drugih tijela obuhvaćenih Strategijom za borbu protiv korupcije. Ipak, TI BiH je ukazao na to da najveću odgovornost za neprovođenje predviđenih aktivnosti nosi zakonodavna i izvršna vlast u BiH, koja nije pokrenula i provela neophodne aktivnosti na jačanju zakonskog i institucionalnog okvira u borbi protiv korupcije.

» Implementation of anti-corruption policies

In 2017 TI BiH worked actively towards strengthening cooperation with anti-corruption authorities at all levels of government.

TI BiH worked actively with the RS Ministry of Justice on drafting proposed measures for the RS Anticorruption Strategy and the accompanying action plan. Also, in 2017 a Memorandum of Understanding was signed with the Zenica-Doboj Canton Government. TI BiH participated in the drafting of the Action Plan for Combating Corruption of the Zenica-Doboj Canton, and is actively working on the implementation of the accompanying Action Plan in cooperation with the Anticorruption Team of the Zenica-Doboj Canton Government. Also, TI BiH actively works with the Anticorruption Team of the Sarajevo Canton Government on the implementation of the Action Plan for Combating Corruption, as well as the preparation of the Revised Action Plan for Combating Corruption.

In 2017 TI BiH continued analysis of the effectiveness of the implementation of BiH Anticorruption Strategy 2015-2019 and the accompanying Action Plan. In December 2017, as part of activities to mark the International Anticorruption Day, TI BiH presented the results of the second Monitoring of the Strategy Implementation, using the opportunity to highlight the key problems in the implementation of anticorruption policies and measures.

The monitoring showed that of 133 activities that had been envisaged for implementation during the first two years, only 42 were implemented in full, 77 were implemented in part, and 11 were not implemented at all. So, of the activities envisaged under the Action Plan with the deadline of implementation within six months, nine months, one year and two years upon the adoption of the Strategy, only 32% were fully realised. The majority of activities were realised in part (56%). Particularly worrying is the fact that over 10% of the activities were not implemented at all.

Most of the activities that were implemented in full were implemented so primarily thanks to APIK and authorities with strong institutional competences. On the other hand, analysis showed that the failure to implement most of the activities was caused mostly by the inadequate status of anticorruption authorities at lower levels of government in BiH as well as a lack of initiative and involvement of other authorities covered by the Strategy. However, TI BiH noted that the primary responsibility for failure to implement the envisaged activities rests with the legislative and executive branches in BiH, which failed to initiate and implement the necessary activities to enhance the legislative and institutional framework to combat corruption.

» Finansiranje političkih partija

Nastavljajući višegodišnje napore na unapređenju transparentnosti i odgovornosti finansiranja političkih partija, kao preduslova za prevenciju političke korupcije, TI BiH je i u 2017. godini nastavio zagovaranje za unapređenje Zakona o finansiranju političkih partija BiH.

Na osnovu analiza iz prethodnog perioda, međunarodnih preporuka, te konsultacija sa predstavnicima relevantnih institucija u BiH, TI BiH je pripremio prijedloge amandmana na Zakon o finansiranju političkih partija, fokusirane na ispunjavanje preporuka Grupe zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO), koje nisu ispunjene ni izmjenama Zakona o finansiranju političkih partija koje su usvojene 2016. godine. Prijedlozi TI BiH su skrojeni sa ciljem osiguranja transparentnosti u finansiranju političkih partija, ali i da se otklone moguće zloupotrebe u izbornim kampanjama. Između ostalog se predlažu:

- jasnije nadležnosti CIK-a u pogledu revizije troškova stranaka,
- obaveza korišćenja jedinstvenih bankovnih računa, tj. jednog računa za redovno finansiranje i drugog za finansiranje izborne kampanje,
- poslovanje isključivo putem bankovnih računa, što se odnosi i na uplate donacija i svih drugih transakcija,
- uvođenje odredbi o zabrani korišćenja javnih resursa u svrhu promocije stranaka,
- predviđanje obaveze objavljivanja kompletnih finansijskih izvještaja, uključivši i rashode,
- detaljnije raščlanjivanje prekršaja u segmentu propisanih sankcija i pooštrenje njihovog raspona,
- obustava isplate budžetskih sredstava kao jedne od sankcija za kršenje odredbi o zabranjenim aktivnostima.

TI BiH je predstavio ove prijedloge u decembru 2017. godine na konferenciji „Transparentnost i odgovornost finansiranja političkih partija“ koja je održana u Sarajevu. Na ovoj konferenciji su kao panelisti učestvovali i predstavnici GRECO-a, ODIHR-a i EU, koji su se osvrnuli na međunarodne standarde u oblasti finansiranja partija, a uz predstavnike TI BiH, koji je prezentovao prijedloge, komentare i preporuke su dali predstavnici Parlamenta BiH i CIK BiH, koji su načelno podržali inicijativu. Konferencija je okupila sve relevantne međunarodne i domaće aktere iz ove oblasti koji su dali podršku ovdje predstavljanim prijedlozima na čijem će usvajanju insistirati u narednom periodu.

Uporedo sa pokretanjem inicijative, TI BiH je pokrenuo i medijsku kampanju koja ukazuje na ključne probleme u zakonskom okviru i promovise prijedloge za unapređenja. Kampanja, osim promovisanja prijedloga kroz promotivne materijale emitovane putem elektronskih medija (TV i online mediji), obuhvata i objavljivanje niza istraživačkih priča u saradnji sa tri medijske organizacije (CAPITAL.ba, Bljesak i BIRN), kroz koje se ukazuje na konkretne primjere zloupotreba omogućenih neadekvatnim zakonskim okvirom.

» Political party financing

Building on years of efforts to improve the transparency and accountability of political party financing as a prerequisite for the prevention of political corruption, in 2017 TI BiH continued to advocate improvements to the Law on Political Party Financing.

Based on the analysis from the previous period, international recommendations and consultations with representatives of relevant institutions in BiH, TI BiH prepared proposed amendments to the Law on Political Party Financing, focusing on implementation of the recommendations of the Group of States against Corruption (GRECO), which had not been carried out even with the adoption of the 2016 amendments to the Law.

The amendments proposed by TI BiH were tailored such to ensure transparency in political party financing, as well as eliminate possible abuses in election campaigns. Inter alia, the proposed amendments include:

- clearer responsibilities and competences of the CEC regarding audits of parties' expenditures,
- mandatory use of specific bank accounts, i.e. one account for regular financing and the other for financing election campaigns,
- financial operations should be handled solely through bank accounts, which also applies to the payment of grants and other transactions,
- introduction of provisions prohibiting the use of public resources for the promotion of political parties,
- providing for mandatory disclosure of complete financial statements, including expenditures,
- detailed breakdown of offences in the section dealing with sanctions and providing for stricter sanctions,
- suspension of appropriations from the budget as a sanction for violation of the provisions on prohibited activities.

TI BiH presented this proposal in December 2017 at a conference on "Transparency and Accountability of Political Party Financing" in Sarajevo. Panellists at the conference were representatives of GRECO, ODIHR and the EU, and they discussed the international standards in the field of political party financing. In addition to TI BiH representatives, who presented the proposed amendments, comments and recommendations were given by the representatives of the BiH PA and BiH CEC, who generally supported the initiative. The conference brought together all relevant international and local actors in this field, who supported the presented proposals and committed to insisting on their adoption in the future.

Along with the launch of the initiative, TI BiH also launched a media campaign to highlight the key deficiencies of the legislative framework and promote proposals for its improvements. In addition to promoting the proposal via electronic media (TV and online media), the campaign included publication of a series of investigative stories in collaboration with three media outlets (CAPITAL.ba, Bljesak and BIRN), describing specific examples of abuse resulting from inadequate legal framework.

» TI BiH škole i edukacije

TI BiH je i u 2017. godini nastavio sa održavanjem TI BiH Akademije za političko osnaživanje žena, u sklopu koje je održao 4 dvodnevne obuke na teme učešća i predstavljanja žena u politici, uloge transparentnosti i odgovornosti u savremenoj politici, te gender i korupcija.

Osnovni cilj TI BiH Akademije za političko osnaživanje žena je jačanje i razvoj liderskih sposobnosti među ženama, sa posebnim naglaskom na edukaciju o transparentnosti, odgovornosti i integritetu kao ključnim principima za borbu protiv korupcije. Akademija je koncipirana na način da omogući polaznicama ne samo da prate predavanja lidera iz oblasti, nego i da interaktivno učestvuju kroz grupne diskusije, aktivnosti u malim grupama i različite analize. Obuke su organizovane u Istočnom Sarajevu, Zenici, Bijeljini i Bihaću, a učestvovalo je preko 80 polaznica.

Pored toga, TI BiH je organizovao i održavao brojne obuke prema institucijama, studentima, organizacijama civilnog društva, mladim političarima, itd. na teme borbe protiv korupcije, transparentnosti, integriteta, itd.

Neke od edukacija uključuju:

- U Mostaru, u sklopu Ljetne škole za mlade Mostar, TI BiH je održao predavanje o tome kako mladi uzrasta od 14 do 19 godina mogu doprinijeti prevenciji korupcije u našoj zemlji. Predavanje i radionica bili su koncipirani u formi predavanja o radu TI BiH, ali i radionice o tome kako prepoznati korupciju i kako spriječiti koruptivno djelovanje.
- Edukaciju u Mostaru na temu „Radno pravo i zapošljavanje mladih“, TI BiH je održao na poziv Evropske asocijacije studenata prava. Učesnici/ce edukacije su bili studenti pravnog fakulteta.
- Obuku studentima Univerziteta za poslovne studije - Fakulteta pravnih nauka, na temu „Vladavina prava, transparentnost i sloboda pristupa informacijama“. Radionica je održana u sklopu pravne klinike, sa učešćem studenata pravnih nauka.

» TI BiH schools and training

In 2017, too, TI BiH continued the TI BiH Academy for Women Empowerment in Politics, as part of which it held a four-day training workshop on the participation and representation of women in politics, the role of transparency and accountability in contemporary politics, and gender and corruption.

The main objective of the TI BiH Academy is to broaden and develop leadership skills among women, with special emphasis on the education about transparency, accountability and integrity as key principles in the fight against corruption. The Academy is designed such to allow the participants not only to follow the lectures delivered by leaders in the field, but also to interactively participate through group discussions, small group activities and various analyses. Training workshops were organised in East Sarajevo, Zenica, Bijeljina and Bihać, and were attended by a total of over 80 participants.

Also, TI BiH organised and held a number of training sessions for institutions, students, CSOs, young politicians, etc. on a range of topics such as the fight against corruption, transparency, integrity, etc.

Some of the training workshops included:

- In Mostar, as part of the Mostar Summer Youth School, TI BiH gave a lecture on how young people aged 14-19 can contribute to the prevention of corruption in the country. This included a lecture on TI BiH's work and a workshop on how to identify corruption and prevent corrupt activities.
- TI BiH held a training session for law students on "Labour Law and Youth Employment" at the invitation of the European Law Students' Association.
- Training session for students of the University of Business Studies – Law School on "Rule of Law, Transparency and Freedom of Information". The session was held as part of the legal clinic, with the participation of students of legal science.

Distribucija ovog izvještaja omogućena je zahvaljujući podršci američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj je isključiva odgovornost TI BiH i nužno ne odražava stavove USAID-a niti Vlade SAD-a. Izvještaj je kreiran u okviru Projekta održivosti civilnog društva u Bosni i Hercegovini koji realizuju Centri civilnih inicijativa (CCI) i Centar za promociju civilnog društva (CPCD).

The distribution of the report is made possible by the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the sole responsibility of TI BiH and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government. The report has been created within Civil Society Sustainability Project, implemented by Centres for Civic Initiatives (CCI) and Centre for Promotion of Civil Society (CPCD).

WWW.TI-BIH.ORG